

D҃AANA© Yá pó kú láe bee guu©

D̄aanaa© lá yābuubuu pó Isaili© kè za ḡo pó aa z̄lē Kanaa bùsuu e à ḡe pè ḡo pó Isaili© kía kpà ñlōwēee. Láe bee Isaili d̄aanaa© yākeao ní ní kuao ñwēe l̄. Isaili© kía v̄i ḡo beeo, an d̄aanaa© mē gbé pó Lua iko kpàmáa ū. Aame Isaili gbé z̄o pó aañ yá ḡḡ Isaili©ne mē aañ d̄aané an z̄ikaa ní buipâle© guu© ū.

D̄aanaa© lá kpaalea lee àañe:

Yá pó kè Isaili© z̄lēa Kanaa bùsuu ḡo e à ḡe pèò ḡo pó Yozuee gâwa (1.1-2.10).

Lá Lua i d̄aanaa© se à ní z̄i aa a gbé b̄o ní ibeëe ozi (2.11-16.31).

Yābuubuu lee pla pó Isaili© kè e à ḡe pè an kía kpaawa. (17-21).

D̄aanaa© lá guu yá pó Isaili© lè píi b̄o an luayāmasai kíie. Tó aa b̄o Lua kpe aa pâ kpàaàzi, ñ buipâle© i otômá. Ama tó aa èa zè ní Luao aa wiilèwà, i ní wēnagwa à ní sí ní ibeëpiwae. N beeo aañ gi wào z̄oble Kanaa bùsu tâaonée, aañ weelé wào kõni ke Luæ (17-18), aà yâdilene© i sângue (19-21).

An kua beewa tó aa ḡe níziazi ní yâo. Lápi láakii lé ñlōwēe, tó Dii ní tó níziaes mē i mó ní misii yâao, lá an bui© aañ den we. Sema Lua gbéo aañ d̄o gbé pó wa misiileè. Wá baade ali misiile Luæ yâ, ge yá pó ali kâwâgu ñ wâli© kε?

Isaili© z̄ikaa ní Kanaa bui pó ḡo

1 Yozuee gaa gb ea Isailiɔ Dii là à mè: Dém e a g é zikaiwéé ní Kanaac káauí?

2 O Dii mè: Yuda buiɔ mé aa g é. A ma! Ma bùsupi nàné ní ozié.

3 O Yuda buiɔ ò ní gbé Simeɔ buiɔn e: A mo ge zewéé bùsu pó wa kpàwáu, wà zíka ní Kanaac, wí gbasa g é zeié bùsu pó wa kpàwáu. O Simeɔ buiɔ g èn n o.

4 Ké Yuda buiɔ g è màa, Dii Kanaac ní Peliziɔ nàné ní ozié, õ aa ní dède Bezezéki ìaasoso l ee kwi (10.000).

5 Wekii aa Adonibezéki l è, aa zikàaàn o, õ aa Kanaac ní Pelizipi dède.

6 Ké kíapi l é b àale, õ aa p èw à. AA a à k ù, õ aa a à onemiac ní a à gbánemiac z õz õ.

7 O Adonibezéki mè: Ma k ía gbéon b àa õkwío onemiac ní ní gbánemiac z õz õ, õ aa ma táab ùnu blé kasonac p èele aa blé. Lá má k è gbépi òne fia õ Lua bòmee. O aa t àa àn o Yelusale û, we à g àu.

8 Ké Yuda buiɔ l èl è Yelusale ûwa aa s ì, õ aa a gbé dède ní f èndao, aa tes õw à.

9 Bee gb ea Yuda buiɔ g è zikai ní Kanaa p ó kú bùsu gusisideu ní Negveo ní gusalalao.

10 Aa g è l èl è Kanaa p ó kú Hebl õwa. Yaa Hebl õ tón Kiliataaba. We aa ziblèu Sesai ní Aimani o ní Talemaiowa.*

11 Boa we aa g è l èl è Debiide òwa. Yaa Debii tón Kiliasef ee.

12 O Kalebu mè: Gb é p ó l èl è Kiliasef ee piwa a s ì õ má a n en o e Akesa kpaw à n o û.

13 Kalebu d àuna Kenazi n é Ònieli m é s ì, õ Kalebu a n en o epi kpàw à.

* **1:10** Nao 13.22

14 Ké à aà sè, à nàewà aà gë tɔole wabike a maewa. Ké nɔepi pila a zàa'ınawa, ñ aà mae Kalεbupi aà là à mè: Bó ñ yeii?

15 Ḍ a wèwà à mè: Gbékékemee. Lá tɔole pó n ma gba ku Negeve guwaiwaiue, ma gba a nibonade sa. Ḍ Kalεbu aà gbà tɔole pó a nibona ku sisína musu ñ a nibona pó kú guzuleuo.†

16 Mɔizi ànsue bui pó wì më Keniò bò wéle daminalikpèdeu‡ ñ Yuda buio, aa gè zòleñno ñ bùsuu Alade sae Negeve guwaiwaiu.

17 Ḍ Yuda buio ñ ñ gbé Simeo buio gè lèlè Kanaa pó kú Zefataowá. Aa wélepi kè kélékelé, ñ aa tɔkpàè Óoma.§

18 Yuda buio Gaza ñ Asekelonio ñ Ekelonio ñ ñ tɔoleo si.

19 Dii kúñno, ñ aa ñ bùsu gusiside si, ãma aai fɔ a gusalaladeo yào, ké gbépi zikasõgo ví mɔpo ù yái.

20 Wà Heblɔ kpà Kalεbuwa lá Mɔizi a legbèwa, ñ a si Anaki bui gbéon àaõowa.

21 Béyāmee buio sɔ aai Yebusi pó kú Yelusaléñ yao, ñ Yebusiñ kúñno Yelusaléñ e ñ a gbão.*

22 Yosefu buio sɔ aa lèlè Beteliwa, më Dii kúñno.

23 Yaa Beteli tón Luzu. Ké aa gbéo zì Beteli asiigwai,

24 asiigwanapi gɔee è, àlè bɔ wélepiu, ñ aa òè: Lá wá ke wà gë wéle guu owëe, wí gbékékene.

25 Ké à gëklii òloné, ñ aa wélepideo dède ñ fëndao, ñ aa gɔepi tò ñ aà daeo pii.

† **1:15** Yoz 15.13-19 ‡ **1:16** Yelikon we. § **1:17** Bee mè wíwia.

* **1:21** Yoz 15.63, 2Sam 5.6

26 Gõepi gè Iti bùsuu, à wéle kàlè we, õ à tøkpàè Luzu. Tó bee mé gòè e nì a gbão.

27 Manase buiø i fñ Betesä nì Taanakio nì Dooo nì Ibbleaüo nì Megidoo nì nì bualoüø sì Kanaaowao, aa gí wa zòlea bùsupiue.

28 Ké Isailiø gbää è, õ aa Kanaa dà zoziø, aai nì yá píø.†

29 Måa Efhaiü buiø i Kanaa pó kú Gezeø yao, õ aa ku we sánu.‡

30 Zabuløni buiø sñ aai Kanaa pó kú Keloni nì Naalolioø yao, õ aa nì dá zoziø.

31 Asëe buiø i gbé pó kú Ako nì Sidø nì Alabøø nì Akazibuo nì Elebaø nì Afekio nì Leobøø yao,

32 õ aa ku sánu nì Kanaa bùsudepiø.

33 Nefatali buiø i Besemesideø nì Betanadeø yao, õ aa ku sánu nì Kanaa bùsudepiø, aa nì dá zoziø.

34 O Amøleø ozò Då buiøzi, aa nì kpá gusisideu, aai weiné aa mì zòle gusalalauo.

35 Amølepiø gi zòlea Elesi gbezì nì Ayalonio nì Saalebiüø. Ké Yosefu buiø gbää è, õ aa nì dá zoziø.

36 Amøle bùsu zòle dàale za Sóigbøbøleie e à gè pèò Selawa e à gèò ae.

2

Dii Malaika bø møa Isailiøwa Bokiø

1 Dii Malaika bò Giligali,* à gè Bokiø à mè: Ma á bólè Egipi, ma gëáno bùsu pó ma a legbè á dezionee bee guu. Ma mè ma bàa aø kúáno gçoppiiø, a gbooa vio.

† **1:28** Yoz 17.11-13 ‡ **1:29** Yoz 16.10 * **2:1** Yoz 5.13

² Má òé, ásu makõe ní bùsuεbeedeo. Má òé à ní sa'okiič gboo,[†] õ i ma yāmao. Bóyāi á kēi màai?

³ Too! Málę oé, má ní yáé l̄o. Aao dēé le ū á gbàtēeue, mé an tāač aač dēé bai ūe.

⁴ Ké Dii Malaika yápi ò Isailionε, aa ócl̄ò maa-maaε.

⁵ Ḍ aa tɔkpà gupiε Bokiū,[‡] õ aa sa'ò Diiwa we.

Isailič pòčbɔzakεa

⁶ Yozuee gbéč gbaεa gbεa baade gè bùsu pó a kpaalènε sì.

⁷ AA zɔblè Diiε ní nòse mendoo Yozuee gɔo ní gɔo pó gbézɔo pó gègè deaàlač kuo. Gbézɔopíč wesi yázɔo pó Dii kè Isailionele píi.

⁸ Dii zòblena Nuni né Yozuee kè wè basoockwie, õ à gbàsa gà.

⁹ Wà aà vñ bùsu pó de aà baa ū guu Timena Sela, Eflaiū buič bùsu sìsìdeue, Gaasi gbèsisi gugbántoo oi.[§]

¹⁰ Ké Yozuee gɔodeč gàga píi, an né pó fèlε ní kpεo Dii dɔo, mé aa yá pó a kè ní dezioňe dɔo.

¹¹ Ḍ aa yá pó vái Diiε kè, aa zɔblè tāaonε.

¹² Aa pákpač ní dezioň Dii pó ní bólε Egipizi, aa tè bui pó liaanžič tāaonzi aa kùlené, õ aa Dii pɔ fèlε.

¹³ Aa pákpačači, aa zɔblè Baalie ní Asetaatio.

¹⁴ Ḍ Dii pɔ fènzi à ní ná ní wëtānaonε ní ɔzì, aa ní wáa. A ní kpá ní ibεe pó liaanžič wa, õ aai fɔ ḡl ní nziaο ní ibεepíč ɔzìo.

¹⁵ Lá aa gè zìkai píi, Dii ič bɔ ní kpεe, ké asu bɔníno nao, lá a ònéwa, õ aa ḡl yooyea.

† 2:2 Boa 34.12-13, Iko 7.2-5 ‡ 2:5 Bee mè ɔolonač. § 2:9 Yoz 19.49-50

16 Ⓛ Dii ḥo døaanač dilené sa, ké aa ní bo ní wetānač ɔzì.

17 Kási aali ní døaanapič yāmao, aa gbásíkè ní tāač aa kúlené. Aa kè zé pó ní dezic sèwa àanno, aalič yá pó Dii dílenéč kūa lá ní dezipičwao.

18 Tó Dii døaana dílené, ič kú ní døaanapiro, ɔ ič ní sí ní ibeečwa e døaanapi wēni léu, asa tó aa aaukè gbé pó lé ní wetā aale ɔtōmáč yái, Dii i ní wēnagwae.

19 Tó døaana gá sõ, aač ea ɔčkpa de ní maečlae. Aač té tāačzi, aač zoblené, aač kúlené. Aali ní yākçapič ní ní swágbääao too.

20 Ⓛ Dii pó fénzi à mè: Lá buipi ma båakuańnó ní dezic yá gbò, aai ma yāmao,

21 má bui pó Yozuee gá à ní tó ní bùsuuč kee yáné lco.

22 Má ní tó wee, buipič ɔ má Isailič yōò, tó aa ma zé sé aao ma yá kūa lá ní dezic këwa, ge tó aa keo.

23 A yái Dii buipič tò we. I ní na Yozueeč a ɔzì à ní yáč gčoo.

3

1 Dii buipič tò we, ké à Isaili pó aa Kanaa bùsu zíkaa dōoč yōòe,

2 i zí dada ní gbé pó aa Kanaa zí dō yāapične. Buipičn ke:

3 Filitč kía gbēč sčoo. Kanaač ní Sidōdeč ní Ivi pó kú Libā bùsu sísídeu za Baali Σεμč gbezí e à gè pè Amata bølewač.

4 A ní tó we, ké à Isailič yōò à gwa tó aao a yá pó á dà Mɔizie, a díle ní dezicne kūa.

5 A yáí tò Isailiɔ ku sānu ní Kanaaɔ ní Itiɔ ní Amoleɔ ní Pεliziɔ ní Iviɔ ní Yebusiɔ.

6 Aa ní nenoεɔ sè nɔ ū, mé aa ní nenoεɔ kpàsã buipiɔ negɔεɔwa, ɔ aa zɔblè ní tāaɔne.

ɔnieli

7 Isailiɔ yá pó Dii yeio kɛ. Dii ní Lua yá sà̄ngu, ɔ aa zɔblè Baaliɛ ní Asetaatio.

8 ɔ Dii pɔ fεnzi à ná Mesɔptami bùsu kí Kusã Lisataiūe a ɔzì, ɔ aa zɔblè wè swaaɔ.

9 Ké aa wiilè Diiwa, ɔ à suabana dīlené, ɔn Kalεbu dāuna Kenazi né ɔnieli ū. ɔmε ní bó.

10 Dii Nisina dīlè, ɔ à dàaa Isailiɔne zi guu. Dii Mesɔptami bùsu kí Kusã Lisataiū nàe a ɔzì, ɔ à gbāamòè.

11 ɔ an bùsu gɔ dɔdɔa wè bla e Kenazi né ɔnieli gè gào.

Ehudu

12 Isailiɔ èa yá pó Dii yeio kɛ lɔ, ɔ Dii tò Mɔabuɔ kí Egelɔni gbāamònè vãi pó aa kèpi yáí.

13 Egelɔni Amɔniɔ ní Amaleki buiɔ nàwa, ɔ aa mò lèlè Isailiɔwa aa wéle daminalikpède* sì.

14 Isailiɔ zɔblè Mɔabuɔ kí Egelɔnie e wè bao plassai.

15 ɔ aa wiilè Diiwa, ɔ à suabana dīlené, ɔn Gela né Ehudu, Bεyāmee bui ū. ɔzεedee. Isailiɔ aà zì falubɔi Mɔabuɔ kí Egelɔnie.

16 Ehudu fēna lεkpεpla pì, a gbàa kà gàsìsuu do. A nà a gbala ɔplaawa a ula zíε,

17 ɔ à gè falubòè. Egelɔni sɔ à mèkpa maamaae.

18 Ké Ehudu ní gbé pó falu sè mòò falu kpàwà aa làa, aale tá, ɔ Ehudu a gbépiɔ gbàe.

* **3:13** Yeliko.

19 Ḍ à èa tāa pó kú Giligali saε, à sù kíapiwa à mè: Má asiiyā vī mà onε. Ḍ kípi mè: A to mà yāma, ñ aà īwa pó kuaānō bōle.

20 Egeloni zōlea ado kpé musu kpεa niεu, ñ Ehudu s̄aaàzi à mè: Má yá pó bò Lua kíi vī mà onε. Ké kípi fēle a kīlau,

21 ñ Ehudu a fēna ga wò a oplaa gbalawa ní ɔzεεo, à aà zōò a gbεeu.

22 Ḍ fēna gè aà gbεeu ní a páo píi e à gè bò kpε. Ehudu i fēnapi woo, ñ nísi kūaawà.

23 Ehudu bò kpεele, à kpεa musupi zé tā, à kilidàu.

24 Aà bøa gbεa Egeloni īwac mò, aa è kpεapi zé taa, wà kilidàu, ñ aa mè: Ale bīlikpεke kpεa niε guu yā mōo?

25 Aale aà dā, aale aà dā e aa bílikè. Ké aa è i zεwēnēo, ñ aa kili sè aa wè, aa sù ní dii è wúlea zīle gè.

26 Goo pó aale gēgē màa, Ehudu bāalè à dò tāapiɔzi à tā Seila.

27 Ké à kà we, a tò wà kuupè Eflaiū bùsu sīsīdeu, ñ Isailiō pīlaaānō gbēsīsīwa, Ehudu mē døaaa.

28 A ònē: A temazi, asa Dii á ibεe Møabuō nàé á ɔzīe. Aa teaàzi, ñ aa Yuudē buakii pó i gé Møabu bùsuu sī, aai wei gbεe bùa lō.

29 Zibeezi aa Møabuō dèdε gbēon ðaaasɔsɔo lεe kwi (10.000) taawa, an gbεe i bɔo.

30 Goo bee Isailiō gbāamò Møabuōne, ñ an bùsu gò dødøa e wè basiiñ.

Samεgaa

31 Aà gbεa Anata né Samεgaa Filitēo dèdε gbēon ðaa àa ñ zù zīkεna totobøo, à Isailiō suabà lɔ.

4

Debolaa n Balakuo

¹ Ké Ehudu gà, Isailio èa yá pó Dii yeio kè ló.

² Ḍ Dii ná Kanaac kí Yabé pó zélea Azooe a ozi.
Aà zéigzóo gbézóo tón Sisela. Aà ben Alose Goiú.

³ A zíkasogo mōpoo vñ mèn òaa sítí ní basoo (900).
A gbáamò Isailio ne pásipásí e wé bao, ñ Isailio wiilé
Diíwa.

⁴ Goo bee noe ãnabi Debolaa, Lapido na de Isailio
døaana ú.

⁵ I yágéggéne a daminali gbáu Lama ní Betelio
zanguo, Efurai bui buusu sisideu. Isailio ño gé aà kíi
we.

⁶ Ó à Abinõau ní Balaku pó kú Kedesí, Nefatali
bui buusu sisí, a òe: Dii Isailio Lua mè, fele gé
Nefatali bui ní Zabuloni bui se gbéon òaaasoso lee
kwi (10.000), ní génnó Taboo gbezi.

⁷ Dii a Yabé zéigzóo gbézóo Sisela gálé mōaàno Kisó
swai ní aà ssgoo ní aà zéigzóo dasidasi, i aà nané n ozi
we.

⁸ Ó Balaku òe: Tó nyó gemanó lé, má gé. Tó nyó
gemanó sôo, má geo.

⁹ Ó Debolaa mè: Má gennó, ãma lá ní ò màa, i ke ní
tó mé a bco. Noe ñ Dii a Sisela naè a ozi sa. Ó Debolaa
fele gèaàno Kedesí.

¹⁰ Ó Balaku Zabuloni bui ní Nefatali bui kàaa
Kedesí, ñ à dàzeu këse ní gbéon òaaasoso lee kwipiò.
Debolaa kú ní guu.

¹¹ Keni bui Ebéé bò Kenio buusu yáa, à mò bòokpà
gbéneli pó kú Zaananiú gbáu Kedesí sae. Kenio á
Móizi ànsue Obaba bui doe.

¹² Wa ò Siselaé Abinõau ní Balaku gè Taboo gbezi,

13 ጀ à a sጀgo mጀpƿo kጀaa mጀn ðaa sጀiጀ nጀ basƿoo nጀ zጀgጀ pጀ kuanƿo. Boaño Aloose Goiū aa gጀ Kisጀ swai.

14 ዕ Debolaa ð Balaku: Gጀ, asa gbጀ Dii a Sisela nanጀ nጀ cጀz. Dii dጀaaane noa? ዕ Balaku pጀla Taboo gbewa nጀ zጀgጀ gbጀon ðaaasƿoo lጀe kwipiጀ.

15 Dii tጀ Sisela nጀ aጀ sጀgodeo nጀ aጀ zጀgጀ kpጀkpጀ Balaku fጀndae, ዕ Sisela bጀ a sጀgou à bጀalጀ.

16 Balaku pጀle Sisela zጀgጀ nጀ nጀ sጀgoozi e Aloose Goiū. We à nጀ dጀdeu nጀ fጀndao pጀi, baa gbጀ mጀndo i bƿo.

17 ዕ Sisela tilጀ à gጀ sጀ Keni bui Eb   na Yaeli kp  u, asa Azoo k   Yab   nጀ Eb   bedeo k   y  m   y  a  .

18 Yaeli bጀ d  a  l   à m  : M   g   kp  u Baa. G  ! Nsu to v  a n k  o. K   à g  , ዕ n  epi k  ntu k  a  la,

19 ዕ Sisela ð  : Imi l   ma d  , ma gba í m   mi. ዕ à v  t  u s   a d       a m  , ዕ à èa k  ntu k  a  la.

20 Sisela ð  : Ze kp  ele. T   gb  e m   n la, gb  e ku laoa, o   aawo.

21 A g   nጀ kpasa'io, k   a   y       l  a y  i. ዕ Eb   na Yaeli zw  akpe k  lo s   nጀ masanao, à s  o Siselazi te  e, ዕ à k  lopi p   a   sw  g  ziwa, a p   e à g   g   t  le k  , ዕ à g  .

22 A m   l   Balaku l   p  le Siselazi, ዕ Yaeli bጀ g   d  a  l   à m  : M   m   gb   p   n  le weele   l  ne. K   à g   kp  u, ዕ à Sisela èw  lea, à g   nጀ k  looo pe   a   sw  g  zi.

23 Zibeezi Lua Kanaa   k   Yab   b  sa Isaili  ne.

24 ዕ Isaili   p  s   l   d  de e aa g   Kanaa   k   Yab   d  ò.

- ¹ Zibeezi Debolaa n   Abin  au n   Balakuo lee bee
s  :
² K   Isaili d  aan   b   d  aa,
gb   k  ni   t  n  zi teasisai.
 A Dii s  aukpa!
- ³ K  ia  ,    y       bee ma!
 Gb  ade  ,    sw  kpa!
 M   lesi Dii y   musu,
 m   Dii Isaili   Lua t  asile.
- ⁴ K   Dii b   Sei g  e musu,
 t  cole l  ualua,
 k     le p   Ed  uu b  usupia,
 loup   f  , lou m   maamaa.
- ⁵ Gb  es  si   d  eedee Dii ae,
 Isaili   Lua p   b   m  m   Sinaipi.*
- ⁶ Anata n   Sam  gaa g  o  , Yaeli   g  o  ,
 gb  e l   z  eda se l  o  ,
 z  ew  w  na    w  legena    s  .
- ⁷ K  ia   l   mid   Isaili b  usuu,
    ma Debolaa ma g   Isaili   da   .
- ⁸ K   aa z   n   dii dafu  ,
    z  i k   k   w  le b  lib  leu.
 Baa gb  on   aas  soo lee bla (40.000) guu
 gb  e s  engbao ge s  ona v  o  .
- ⁹ Ma p   do Isaili   d  aan  awa
 n   gb  e p   t  n  zi teasisai  .
 A Dii s  aukpa!
- ¹⁰ A gb  e p      di z  aa  n   pua kp  o
    gb  e p      z  le t  feniwapi  
 n      gb  e p      be k  se  ,    a y  'o.
- ¹¹ Gb  e p   k  aaa it  ki   zo   do,

* ^{5:5} Bo   19.18

aa Dii maakeao dàu lé siuné,
Isailio kiaø ziblè,

ɔ Dii gbéø sù ní wéøeø guu.

12 Felø Debolaa! Felø!

Felø lesi! Felø!

Abinøaü nè Balaku,

føle døaa n zìzøøne.

13 ɔ gbéø pø gøø bø mø kiaø kíi,

Dii gbéø mø ma kíi ní negøønaø.

14 Efhaiü bui pø aa Amaleki buiø fùø

ní Bëyámeeø buieø tenzi.

Makii buieø de døaanao ü,

Zabuløni buieø gopana kúø.

15 Isakaa bui kiaø kú ní Debolaaø,

Isakaa buiø kú ní Balakuo,

aa sñaàñø gusalalau.

Lubeni bui gáliø seakè.

16 Akeø a gø kinaø saø,

ále kulepeø sãøne mai?

Lubeni bui gáliø seakè maamaaø.

17 Galada bùsudeø gø Yuudø baale.

Akeø Dã buiø zè ní ní gó'ilønaøi?

Asøø buiø zøle ísialø,

aa gø ní godøkíiø.

18 Zabuløni buiø fëna wø,

aa a kpé vùaa,

Nefatali buiø kè gulešøu màa lø.

19 Kanaa bùsu kiaø mø,

aa zikà Taanaki Megido swa saø,

kási aai àizeø séle tàðø.

20 Za musu saanaø zikà,

aa bø ní zéø, aa zikà ní Siselao.

21 Kisø swa zipi tàñno.

Má gé ae, mí gé ní gbāao.

²² S̄ gbāao lé bāale,
an k̄s̄e k̄f̄l̄ d̄.

²³ Dii Malaika m̄: A Melozu ká,
à leke Melozudeɔnɛ maamaa,
asa aai m̄ d̄ Diileo,
aai d̄ Dii negɔnaɔleɔ.

²⁴ N̄e báaaden Eb̄e na Yaeli ū,
Keni bui n̄epi báaa v̄i zwāakp̄deɔ guu.

²⁵ Sisela í gb̄awà,
ɔ à v̄i kp̄wà,
à v̄ifāai kp̄wà ta ɔde guu.

²⁶ A ɔb̄ zwāakp̄e kálo s̄è,
à masana kù ní a ɔplaaο,
ɔ à Sisela l̄eò à aà mi w̄i,
à aà swāgēzì f̄ à aà t̄l̄oz̄.

²⁷ Sisela gofanl̄e à l̄ele aà gbá sae,
ɔ à ḡò wúlea we.

A gofanl̄e à l̄ele aà gbá sae,
gu p̄ à gofanl̄e à l̄eleu, we à ḡau.

²⁸ Sisela da w̄ekp̄al̄e f̄enenti,
à wiil̄e f̄enenti m̄oo f̄dou à m̄: Bóyái aà s̄ogo kp̄e e tiai?

Ak̄ea aà gb̄éo s̄ogo k̄f̄l̄ d̄o ni?

²⁹ Aà n̄e z̄ikena ɔn̄onaɔ lé ōe,
ɔ a té ní legbeɪ láasai à m̄:

³⁰ Aale p̄o naaaε,
aale kpaalek̄eeε,
baade ní a w̄éndiao m̄endodo ge plapla.

Aale zwāa w̄edeɔ naaa Siselaεε,
zwāa w̄ede w̄esādeɔnɛ,
p̄ol̄gāu p̄o w̄a ba k̄ewàɔε.

31 Dii, to n ibεεω ga màa mípii,
gbé pó aa yenziō gbāa iō dεdε
lán iatē dεdεawa.
O an bùsu ḡd̄ d̄d̄oa e w̄ bla.

6

Madiāo ḥt̄sā Isailiōwa

¹ Isailiō èa yá pó Dii yeio kē l̄, ᷑ Dii ná Madiāo n̄
n̄ ozī e w̄ sopla.

² Ké Madiāo l̄é ḥt̄má, ᷑ Isailiō ulεk̄iō kēke bùsu
s̄is̄ideou n̄ gbé'eo n̄ s̄egbāo.

³ Tó aa p̄t̄, Madiāo n̄ Amaleki buī n̄ gukp̄e oi
buipâleō ī mó l̄elemáe.

⁴ Aaĩ mó bòokpa n̄ bùsuu, ᷑ aaĩ n̄ buap̄o ḥ̄kpané
e à ge p̄eđ Gazawa. Aali bl̄e to Isailiōneo ge s̄a ge zu
ge zàa īna.

⁵ Aaĩ mó n̄ n̄ p̄tuō n̄ n̄ zw̄akp̄e dasidasi lán
kwaçwa. Gb̄e lío n̄ l̄é d̄o, baa n̄ yiongōo l̄é. Aaĩ mó
bùsu ḥ̄kpaīe.

⁶ Madiāo Isailiō bùsa dùudu, ᷑ aa wiilè Diiwa.

⁷ Ké aa wiilè Diiwa Madiāo yá musu màa,

⁸ ᷑ Dii ãnabi d̄ilené à m̄e: Ma Dii Isailiō Lua ma
m̄e, ma á bó z̄obleu, ma á bóle Egipi.

⁹ Ma á bó Egipiō ozī n̄ gbé pó ḥt̄wáo p̄ii, ma n̄ yáé,
᷑ ma n̄ bùsu kpàwá.

¹⁰ Ké má òé mám̄emaa Dii á Lua, ásu Am̄ole pó á
kú n̄ bùsuu t̄aao gbagbao, ᷑ a gi ma yámai.

Dii Malaika b̄o móa Gedeñ̄wa

11 Dii Malaika* mò zòlè gbéneli gbáu Ḍfela, Abiezee bui Yoasi bë wéleu. Aà né Gedeɔ́ lè pówenagbë vëefékli ké Madiā su a eo yái.

12 Ké Dii Malaika bò mòwà, a òè: Negɔna, Dii kunnɔ.

13 Ḍ Gedeɔ́ òè: Baa, tó Dii kúwanɔe, bóyái yáe beeɔ wá léi píii? Dabudabu pó wá maeɔ a yá dàu a sìuwëe ku máe? Aa mè Dii wá bólè Egipi, áma tia kewa à pákpwázie, õ à wá ná Madiānɔe ní ɔzì.

14 Ḍ Dii aedòwà à mè: Gé ní gbää pó ní vio, ní Isailiɔ bɔ Madiā ɔzì. Máme ma n zì.

15 Ḍ Gedeɔ́ aà là à mè: Baa, kpelewa má Isailiɔ boi? Ma bui mé késää Manase buiɔzi, mé máme má fénɛü deňla ma de bëdeɔ guu.

16 Dii wèwà à mè: Má kunnɔe, ní Madiā kwé lán gbé mèndowa.

17 Ḍ Gedeɔ́ òè: Tó n ma wénagwàe, seelakemee mà dɔ ké mímee níle yá'omée.

18 Nsu go lakiio e mà su. Má mɔne ní gbao, mí dilene. A wèwà à mè: Má gɔ la e n su.

19 Gedeɔ́ gè blene dè a kèkè, à kàa kè ní pówenti kiloo kwio. A nòo kà gbíu, à do kà tau, à mòoè gbéneli gbáu we, õ a díleè.

20 Lua Malaika òè: Nòo ní kàapiio se kálè gbëe beewa, ní do élewà. Ḍ a kè màa.

21 Ké Dii Malaika lípana pó á kúa zò nòo ní kàapiowa, õ té bò gbëpi guu, a kù nòo ní kàapiowa, õ Dii Malaikapi gusikè.

22 Ké Gedeɔ́ dɔ Dii Malaikae, à mè: A'a Dii Lua, asa ma wesi Dii Malaikalee.

* **6:11** Dii lia malaika ün we.

23 Ⓛ Dii òè: N n laai kpálɛ! Nsu to vĩa n kũo. Nyɔ̄ gao.

24 Gedeɔ̄ Dii gbagbakii bò we, ɔ̄ à tɔkpàè Dii Aafiakpamade. A ku ɔ̄fela Abiezɛɛ we e n̄ a gbão.

Gedeɔ̄ Baali gbagbakii gbooa

25 Zibeezi gwāasina Dii òè: N n mae zuswana pó kà wè sopla sé, Baali gbagbakii pó n mae vĩ gboo, ní Asetaati lí pó pélea a sae zɔ̄.

26 Ma Dii n Lua gbagbakii bo a zéwa† sísie bee musu. Asetaati lí pó n zì sélé yàa ũ, ní sa pó wí a pó káteu à tékū oa n̄ zupio.

27 Ⓛ Gedeɔ̄ a zíkenaɔ̄ sè gbẽn kwi, a kè lá Dii òewa. Ké àlɛ vĩake a de bedeɔne ní wéledeɔ̄ yái, i we kè fāanɛo, gwāasina ɔ̄ a kè.

28 Ké wéledeɔ̄ fèlɛ kɔ̄, aa è wà Baali gbagbakii gbò, wà Asetaati lí pó ze a sae zɔ̄, wà sa'ò n̄ zuo sa'okii dafu pó wa bòwa.

29 Ⓛ aale kɔ̄ lala aa mè: Démɛ kè màai? Ⓛ wà mè: Yoasi né Gedeɔ̄ mé kè.

30 Ⓛ wéledeɔ̄ ge ò Yoasie: Bó n̄ n néo wà aà dɛ, asa à Baali gbagbakii gbòoe, mé à Asetaati lí pó ze a sae zɔ̄.

31 Ⓛ Yoasi ò gbé pó liaaazionɛ: Amɛ á yási n̄ Baalioa? Amɛ á aà bɔa? Wa gbé pó yásiaànɔ̄ dɛ e gu àɔ̄ gé dɔ̄i. Tó diin aà ũ, aà gí n̄ azlao. Aà gbagbakii wa gbò lò?

32 Zibeezi wà tɔkpà Gedeɔ̄ Yelubaali,[‡] wà mè: Wà n̄ tókɔ̄ n̄ Baalio, asa aà gbagbakii ɔ̄ a gbò.

Gedeɔ̄ seelagbeaa Diiwa

† 6:26 Bɔa 20.25 ‡ 6:32 Bee mè tokɔ̄ n̄ Baalio.

33 Madiāø ní Amaleki buiø ní gukpødeø kɔ̄ kàaa píi, aa bùa Yuudëwa, õ aa bòokpà Yezelëe guzuleu.

34 Dii Nisïna dèdø Gedeñøwa, õ à Abiezee buiø sisi ní kuuo aa mɔ̄ teazi.

35 A gbéø zì aa Manase buiø bùsu kèele, õ aa ní sisi aa mɔ̄ teazi lø. Ð à gbéø zì Asee buiø bùsuu ní Zabuløni buiø bùsuo ní Nefatali buiø bùsuo. Ð aa mò nàwà.

36 Gedeñø ð Luaæ: Tó nyø Isailio bɔ̄ ma sabai lá n a legbèmeewa siianaæ,

37 gwa, málé sâkâ kâlé pówengbëzeu. Tó ffi kpà sâkâpiwa ado, mé tɔole gɔ̄ gii, má dɔ̄ sa ké nyø Isailio bɔ̄ ma sabai lá n òwa.

38 Ð à kè màa. Ké gu dò, õ à fèlø káaukaau, à sâkâpi fè, a í ta pà.

39 Ð Gedeñø ð Luaæ: Nsu to n pɔ̄ pamazio. Má ye mà yãgbèama gën do lø. To mà gwa sâkâwa gën do lø mà gwa. Ké bee sa, to ffi kpà tɔolewa ado, sâkâ i gɔ̄ gii.

40 Gwãasîna bee Lua kè màa. Fíi kpà tɔolewa gupiiu, sâkâ mé gɔ̄ gii ado.

7

Gedeñø ní a gbéø ziblea Madiāøwa

1 Gedeñø ní gbé pó kuaànwo fèle kɔɔkwo, aa gè bòokpà Alodi nibonai. Madiāø bòo ku guzuleu gugbántoo oi Môle sìsípøleu.

2 Dii ð Gedeñøe: Gbé pó lé gennoø kè dasi, má Madiāø nané ní ɔzio. Tó má nàné ní ɔzi, aa íanadâe, aai me nízla gbâa mé ní bó.

³ Kpàwakε g̊ia, ní oné, gbé pó v̊ia lé aà kū àlε lualua, aà εa tá.* Ḍ gbẽn ðaasɔsɔo lee bao n̊ plaoɔ (22.000) ña tà, gbẽn ðaasɔsɔo lee kwi (10.000) m̊é g̊ò.

⁴ Ḍ Dii ò Gedeɔɔe: E tia aa kè dasi. Geññɔ i k̊ii, mí n̊ plene we. Gbé pó má one aa gennɔɔ m̊é aa gé, gbé pó má one aa gennɔɔ sɔ aa g̊ò.

⁵ Ké à gèññɔ i k̊ii, Dii òè: Gbé pó n̊ è aa lé p̊ele íu lán gbewaɔ k̊ëaa n̊ gbé pó aa kùle n̊ kosowa aa idà, aale miɔ.

⁶ Gbé pó idà n̊ ño aa lé p̊eleuɔ gbẽn ðaa do n̊ basɔooe (300). Gbé kiniɔ kùle n̊ kosowa, aa im̊i.

⁷ Ḍ Dii ò Gedeɔɔe: Má Madiãɔ na gbẽn ðaa do n̊ basɔo pó lé p̊ele íuɔne n̊ ozi sa, mí á bɔ. Gbé kiniɔ gbaε, an baade tá a bε.

⁸ Gedeɔɔ gbẽn ðaa do n̊ basɔopiɔ sè, õ aa gbé pó aale tá kùsñaa n̊ n̊ kuuɔ s̊imá, õ à n̊ gbáε bε.

Gedeɔɔ ku s̊isi musu, Madiãɔ bðo ku aà z̊ile guzuleu.

⁹ Dii yâ'òè gwääsina à m̊è: Felε ge lélémá n̊ bðou, asa ma n̊ nánε n̊ oziε.

¹⁰ Tó lélëama v̊ia lé n̊ kūε, pila n̊ n̊ z̊ikena Pulao,

¹¹ n̊ swädɔ yâ pó wàle oi. Yápi a n̊ gba sɔ k̊é n̊ lélémá n̊ bðou. Ḍ à pila n̊ a z̊ikena Pulao, aa lòøle z̊igɔ pó kú bðo léiɔzi.

¹² Madiãɔ n̊ Amaleki buiɔ n̊ gukpεdeɔ p̊ii kálea guzuleu, aa dasi lán kwaɔwa. Wi fɔ n̊ yiongoɔ nàoo, aa dasi lán ísiale ũfääawaε.

¹³ Ké Gedeɔɔ kà we, à gbé e lè, à a nana dàu lé siu a gbédoe à m̊è: Nana pó má ò ma. Má è p̊ee boolo

* **7:3** Iko 20.8

zɔzɔna lé gbeembo, ɔ à sǐ wá bòou à pà zwàakpewa, ɔ kpépi lèlè à fuangba.

¹⁴ Ḍ aà gbēdopi òè: Yoasi né Gedeɔɔ, Isaili bui fenda ní è we, i kε pɔpāle no. Lua Madiāɔ ní wá bòoo nàè aà ɔzì píie.

¹⁵ Ké Gedeɔɔ nanapi yāmà ní a bɔoleo, à kule Diiɛ. Ḍ à èa Isaili bòou à mè: A felɛ! Dii Madiāɔ nàwɛe wá ɔzile.

¹⁶ A gbēn ɔaa do ní basɔopio kpaalè gāli àaɔ, ɔ à kuu ní lo giio kpà ní baadewa. Ḍ wà sɛteɔ sòlɔsɔlo lopio guu.

¹⁷ A òné: Málɛ gé e ní bòo léiɛ. Aɔ ma gwa. Lá á e málɛ ke, íɔ kε màa.

¹⁸ A lia ní bòoi píi. Tó mapi ní gbé pó kumanɔɔ wa kuupè, ápiɔ sɔ í a pó pé, í wiile à mè: Dii ní Gedeɔɔ pó.

¹⁹ Gedeɔɔ ní gbēn basɔo pó kuaànɔɔ kà bòo léi wɛedo taawa gudɔanaɔ kɔlɛükpakɛa gbea gɔɔ. Ḍ aa ní kuu pè m̄pii, aa lo pó aa kúa wíwi.

²⁰ Ḍ gāli àaɔpiɔ baade a kuu pè, aa ní lo wíwi. AA sɛteɔ kúa ɔzeeu, aa kuu pó aale pér kúa ɔplaau. Ḍ aa willè aa mè: Dii ní Gedeɔɔ fɛndae.

²¹ Baade zea a gbeu liaa bòoi, ɔ bòodeɔ fèlɛ lèkɔwa ní wiio, aa tilè.

²² Ké gbēn ɔaa do ní basɔopio baade ɔtɔ a kuuwa màa, Dii tò bòopideɔ kɔ dède kɔtɛe ní fɛndao. Zìgɔpiɔ bàalè tà Besita ní Zelelao e Abeli Meɔla léi Taba oi.

²³ Wà Nefatali buiɔ ní Asee buiɔ sisi ní Manase buiɔ píi, ɔ aa pèlɛ Madiāɔzi.

²⁴ Ḍ Gedeɔɔ gbé zì aa Efraiū buiɔ bùsu sìsiide keɛle aa mè: A pila gé Madiāɔwa ní zio. A zezɔnɛ swabɔleɔu ní ae e à gɛ pɛ Bebala ní Yuudɛowa. Ḍ wà Efraiū buiɔ sìsi píi, aa gè zezɔnɛ ní ae swabɔleɔu e à gè

pè Bøbala n̄ Yuudøowa.

²⁵ Ⓛ Eflaiū buiō Madiā kíao kùkū gbëon pla, Ølebu n̄ Zeebuo. Aa Ølebu dè gbe sae, ñ wì më tia Ølebu gbe. Aa Zeebu dè l̄, gupi wì më tia Zeebu vëefëkii. Ⓛ aa èa pè Madiāwa. Ⓛ wà kíapiō mi zɔzɔ wà gèò Gedeñøe Yuudø baale.

8

¹ Eflaiū buiō Gedeñø là aa mè: Bóyái n̄ këwëe màai? Ké n̄le gé zíkai n̄ Madiā, më ni wá sisi sɔo bë? Måa aa zoadøwà pásipásí,

² ñ a òné: Bó má kè à kà á pówai? A Eflaiū buiō vëe kõnwæa zɔɔ dè wá Abiezee buiō vëekøzɔzɔala.

³ Lua Madiā kíao Ølebu n̄ Zeebuo nàé á ɔzíe. Bó má kè à kà á pówai? Ké a òné màa, ñ an po gbàsa wèe sa.

Gedeñø Zeba n̄ Zalemunao dëdeø

⁴ Gedeñø n̄ a gbé gbëon ðaa do n̄ bassoø lé péle Madiāzi. Ké aa kà Yuudøi, ñ aa bùa, nɔana lé n̄ de.

⁵ Ⓛ a ò Sukodeøne: A ma gbé gba pëe. Nɔana lé n̄ de, më málë péle Madiā kíao Zeba n̄ Zalemunaozi.*

⁶ Ⓛ Suko gbëzɔɔ mè: Zeba n̄ Zalemunao ku n ɔzí kòe, ñ wà gbase wà n zìgɔɔ gba pëea?

⁷ Gedeñø wèmá à mè: Lá á ò màa, tó Dii Zeba n̄ Zalemunao nàmee ma ɔzí, má á taitai n̄ gbáa leo.

⁸ Bøa we à gè Penueli, ñ à wabikèmá màa l̄. Penuelideø ðè lá Sukodeø ðèwae l̄,

⁹ ñ a òné sɔɔ à mè: Tó ma su aafia, má kalangae bee kwëe.

¹⁰ Zeba n̄ Zalemunao ku Kaakoo n̄ n zìgɔɔ gbëon ðaaasoso leo gëo (15.000). Gukpe oi zìgɔ pò gòon

* ^{8:5} Soú 83.11

we, an fēndadeo gāga gbēon bāasoso leē basoolo (120.000).

¹¹ Gedeō dādākēnao zé sè Nōba n̄ Yōgbōao gukpē oi, ɔ à lēlē zīgōpiōwa gō pō an gbēe kú n̄ yāe làasoooo.

¹² Madiā kīapiō Zēba n̄ Zalemunao tilē, ɔ à pēleñzi, à n̄ kūkū, ɔ à n̄ zīgō fū píi.

¹³ Ké Yoasi né Gedeō lé su n̄ zīlao, à bōle n̄ Elēsi gbebōleo,

¹⁴ ɔ à Suko èwaasoe kū à yālālawà, ɔ èwaasopi Suko gbēzōwō tó kēlē láu gbēon bāaōkwi n̄ soplao.

¹⁵ Gedeō gē Sukodeo lē à mē: Zēba n̄ Zalemunao n̄ kēlē yāa a mē, Zēba n̄ Zalemunao ku ma ɔzī kōe, à gbasa ma gbē pō nōana lé n̄ deo gba pēea?

¹⁶ ɔ à wēlepī gbēzōpiō kūkū, à n̄ taitai n̄ gbáa leo, aa dō.

¹⁷ ɔ à gē Penueli kalanga kwē à wēlepī gōeo dēde.

¹⁸ ɔ à Zēba n̄ Zalemunao lā à mē: Gbē pō a n̄ dēde Tabooō dē kpelewa ni? Aa wēwā aa mē: Aa dē lanwaes, an kākaa dē lān kianewa.

¹⁹ ɔ Gedeō ònē: Ma vīi dadoūdeon we. Tō a n̄ tō yāa, n̄ Diio má á dēdeo.

²⁰ ɔ a ò a negōe sēia Yeteeē à mē: Fēle n̄ n̄ dēde. Népi i a fēnda woo, asa èwaasonae, mé vīa lé aà kū.

²¹ ɔ Zēba n̄ Zalemunao mē: Fēle n̄ wā dēde nzia. Baade n̄ a gbāaoe. ɔ Gedeō fēle n̄ dēde, à mōkampēe pō kú n̄ yiongoō waawaō bōle.

Gedeō dilea gbēzō u

²² Isailiō ò Gedeōe: Gō wā kīa ū n̄ n̄ buiō. Mmē n̄ wā bō Madiā ɔzī.

23 Ḍ Gedeጀ́ ònē: Má gጀ́ á kía ūo, baa ma buiጀ. Dii mጀ́ aጀ́ de á kía ū.

24 Ḍ à èa ònē: Málε wabikewá. A baade a swáli pጀ́ a sጀ́má kpaa mጀ́ndodo. Madiāጀ iጀ swáli pጀ́ wa pጀ́ nጀ́ vuao daae, asa Isimaelaøne.

25 Aa òè: Wá kpama. Aa zwāa kpàlε, ñ baade swáli pጀ́ a sጀ́má zùzu a guu mጀ́ndodo.

26 Swáli pጀ́ à a wabikémápiጀ vua gbia kà kiloo bao, mጀ́kampeøe nጀ́ swáliø nጀ́ gomusu tēa pጀ́ Madiā kíao daao nጀ́ mጀ́yabaa pጀ́ kú nጀ́ yiongoø waawaø bàasi.

27 Ḍ a pጀ́ dii ū, a pጀ́le a be wélkø Ḍfela. Ḍ Isailiø gbásíkèò mጀ́pii, ñ à gጀ́ bai ū Gedeጀø nጀ́ aà bεdeø.

28 Maa Isailiø Madiāጀ bùsa. Madiāጀ i e mifùnlø lø. Ḍ Isailiø bùsu gጀ́ dጀ́døa Gedeጀø gøø e wé bla.

Gedeጀø gaa

29 Yoasi né Gedeጀø gጀ́ zጀ́lε a be.

30 Aà negጀø pጀ́ à nጀ́ íø bàañkwie, asa aà nøø dasie.

31 A nø pøse vø lø Sikeū, à negጀø ñaànø, ñ wà tøkpàè Abimeleki.

32 Yoasi né Gedeጀø gà a zikū guue, ñ wà aà mia kpàkøi nጀ́ a mae Yoasio Ḍfela Abiezøø.

33 Ké Gedeጀø gà, ñ Isailiø èa gbásíkè nጀ́ Baalio. Ḍ aa tāa pጀ́ wø me Baalibaakuwanø pጀ́le nጀ́ dii ū,

34 ñ Dii nጀ́ Lua pጀ́ nጀ́ bø nጀ́ ibee pጀ́ liaañziø ozí yã sãñgu.

35 Aai gbékékø Yelubaali Gedeጀø bεdeøne yãmaa pጀ́ a kènø musuo.

¹ Gedeɔɔ né Abimeleki gè a desɛɔ kii Sikeū, õ a ònɛ ní a dezi bɛdeɔ píi à mè:

² A ge Sikeūdeɔ lala píi, Gedeɔɔ negɔe gbɛɔn bàaɔkwis kpalablea ní gbé mèndo kpalableao, a kpele mé maané? Aaɔ dɔ ké an aun ma ū.

³ Ké aà desɛɔ yápi kà Sikeūdeɔne ní swáwa, õ aa zè ní Abimelekio aa mè, ní gbén aà ū.

⁴ Aa ánusu ɔwatɛ bàaɔkwi sè Baalibaakuwanɔ kpéu, aa aà gbà, õ à flabòò gbɛpã faasaiɔne, aa gɔ aà lwaɔ ū.

⁵ A gènínɔ a de be ɔfela, õ à a vliɔ ní a dãunaɔ, Gedeɔɔ negɔe gbɛɔn bàaɔkwipis dède gbè doúwa. Gedeɔɔ negɔe gbezãna Yotaū mé bò ado, asa à ùlèè.

⁶ O Sikeūdeɔ ní Bemilodeɔ píi aa gè Abimeleki dile kia ū gbéneli pó kú Sikeū sae.

⁷ Ké Yotaū yápi mà, à gè zè Galiziū gbèsisì musu. O a ònɛ gbáugbáu à mè: A ma yáma Sikeūdeɔ, Lua i á yáma ss.

⁸ Líɔ ku yáa, aa gè kɔ dilei kia ū, õ aa ò kuε aà kpalable.

⁹ O ku mè: Mà a né pó wí tâaɔ ní gbénazinâa kpela ní a nísio ia tó, mí gé màɔ deedee líɔ musua?

¹⁰ O líɔ ò kaadɔenæ aà mɔ kpalable.

¹¹ O kaadɔena ònɛ: Mà a ne pó lɔ maa mè a blea lɔ na ia tó, mí gé màɔ deedee líɔ musua?

¹² O líɔ ò vëeε aà mɔ kpalable.

¹³ O vëe ònɛ: Mà a vëe pó lɔ tâaɔ ní gbénazinâa pɔ kε na ne'ia tó, mí gé màɔ deedee líɔ musua?

¹⁴ O líɔ ò leaaε aà mɔ kpalable.

¹⁵ O leaa ònɛ: Tó álé ma kpa kpalau sianae, a mɔ mikpa ma uenai. Tó màan ssɔ, té a bɔ ma láu à kû

Libā bùsu sède líowaε.

16 A Sikeɛdeɔ, ké a Abimeleki kpà kpala, a yãkè a zéwa nì nòsemendoo wea? A yãmaakè Gedeɔɔe nì a bëdeɔa? A kèè aà yãkeawaa?

17 Ma mae zìkàé à gï a wénii, à á bó Madiâɔ ozi,

18 õ a fele nì aà bëdeɔ gbã sa. A aà negɔe gbẽn bàaɔkwìɔ dède gbe doũwa, õ a aà zo né Abimeleki kpà Sikeɛ kíá ũ, ké a de á gbé ũ yáí.

19 Tó a yãkè a zéwa nì nòsemendoo Gedeɔɔe nì a bëdeɔnnee gbã, à tó á pɔ ke Abimelekiwa na, aàpi sɔ aà pɔ i kewá na.

20 Tó màan sɔo, té a bɔ Abimeleki kíi à kú á Sikeɛdeɔ nì á Bemilodeɔwae, té i bɔ á kíi sɔ, i kú Abimelekiwa.

21 ɔ Yotaũ bàalè à a taa kè, à gè zɔlè wéle pɔ wí mɛ Lòou, ké àle vñake a vñi Abimelekiye yáí.

22 Abimeleki kè Isailiɔ kíá ũ wé àaɔε,

23 õ Lua tò Abimeleki nì Sikeɛdeɔ lìsè nì kɔo, õ aa bɔ aà kpe.

24 Lua kè màa ké Gedeɔɔ negɔe gbẽn bàaɔkwìɔ dëde a yá e wi Abimeleki musu nì aà gbé Sikeɛde pɔ an ɔ ku a guuɔ yáie.

25 Sikeɛdeɔ íbelesèaàno. An gbẽeɔ ûle sìsìɔ musu, ké aa gbé pɔ aale dɔnízi zéuɔ dãdã, aai nì pɔɔ símá, õ wà gè wa ò Abimelekiye.

26 Ebède né Gaala nì a gbéɔ mì zɔlè Sikeɛ, õ Sikeɛdeɔ aà náaikè.

27 Aa gè vëe zɔzɔ bua aa õzɔwà, õ aa dikpekè. Aa gè nì tãakpeu, aa pɔblè aa imì, õ aa Abimeleki kà.

28 Ebède né Gaala mè: Dén Abimeleki ũi? Dén wá Sikeɛdeɔ ũ wà zɔbleèi? Gedeɔɔ néo lò? Zebulu mè

aà kwàasi ṳo lò? A zɔble Sikeũ mae Amɔɔ buiɔne. Bóyái wà zɔble Abimelkiei?

29 Tó wà gbéε beeɔ nàmee ma ɔzì yâa lé, má aà yaε. Má oè aà a zigɔɔ kâaa, aà bɔleñño.

30 Ké wélε kía Zebulu Ebède né Gaala yâpi mà, aà za fɛ̄.

31 ɔ à gbéɔ zì Abimelkiwa asii guu à mè: Ebède né Gaala ní a gbéɔ mò Sikeũ la, õ aale wéldeɔ swâfénε.

32 Fele gwâasînaa gɔɔ, mpi ní gbé pó kunnɔɔ, ní mɔ ulε sëu.

33 Tó gu lé dɔ, í fele mɔ lélé wélεwa. Tó aâpi ní aà gbéɔ bò zìkaiáñɔ, í keè lá ní yeiwa.

34 ɔ Abimelki ní gbé pó kuaàñɔɔ dàzeu, aa ûlε'ulε Sikeũ bìi kpε gâli siïɔ.

35 Ebède né Gaala bò zè wélε bìlibɔleu, õ Abimelki ní a gbéɔ fele ní ulékii.

36 Ké Gaala gbépiɔ è, a ò Zebuluε: Gbéɔ gwa za sìsiɔ musu, aale pila. Zebulu wèwà à mè: Sìsi nisînaç ñlε e lán gbénazînaçwa we.

37 ɔ Gaala èa ò lɔ: Gwa, wàlε pila sìsiwa we, mé gâli do lé mó za màsokenaɔ gbéneli kíi.

38 ɔ Zebulu òè: N ò kpelewa yâaa? Ké ní mè déme Abimelki û wà zɔbleèi? Gbé pó n sakàñguɔn weo lé? Ge n zìkaaàñɔ sa.

39 ɔ Gaala dàaa Sikeüdeɔne, aa bò wà zìkà ní Abimelkio.

40 Abimelki ní yá, õ aa bâalèè. Gbé pó kè'ia aa lèleɔ dasi maamaaε e wélε bìlibɔleu.

41 Abimelki gɔɔ Aluma, õ Zebulu Gaala ní a gbéɔ yà ní bólε Sikeũ.

42 Ké gu dò, Sikeüdeo gè bua, õ wà gè wa ò Abimelkie.

43 Ó à a gbéo kpaalè gáli àaõ, aa gè ní dádai sëu. Ké à ní é, aale bøle wéleu, õ à félè gè léléimá.

44 Abimeleki ní zìgô gáli pó kuançó kè kpakpa, aa bòle gè sì wéle bøleu, õ gáli lëe plac gè lèle gbé pó kú buaçwa, aa ní dède pii.

45 Maa à zìkà ní wélepideo za koo e oosi, õ a sì à gbé pó kú a guuø dède. A wélepi kè kélékelé, õ à wisi fàwà.

46 Ké gbé pó kú Midala Sikeüø mà, aa gè ûlé Baalibaakuwanø kpéu.

47 Ké wa ò Abimelkie Midala Sikeüdeo kåaa we,

48 aâpi ní a gbéo aa dède Zalamø gbewa. Ó à móo sè à ligõna zò a dà a gâu, õ a ò a gbéon: Lá á è má kë, à kë màa kpakpa.

49 Ó aa ligõna zòzõ mípii, aa teoaàzi. Aa ge kåaa kpépiwa, aa tesòwà, õ Midala Sikeüde pó kú a guuø kpàsa. Gbé pó gâgaø, gôeo ní nœo pii kà gbëon òaa sçø.

50 Abimeleki gè koezò Tebezizi, õ a sì.

51 Kalanga gbâa ku wélepí guo, õ wélepideo gôeo ní nœo bâalè tâu pii. Aa zetànle giugiù, õ aa dède e kalangapi musu.

52 Abimeleki gè kalangapi kíi, àlè zïkaññø. Ké à sò kalangapi bølei, àlè mó tesòiwà,

53 õ nœe œzò wísiløgbæi, à sìwà* à aâ mi pâa.

54 Ó à lezù a zikabøkñazi kpakpa à mè: Nn fënda wo ní ma deò, ké wasu me nœ mé ma deo yái. Ó aâ iwapi aâ zòò, à gâ.

* **9:53** 2Sam 11.21

⁵⁵ Ké Isailiɔ è Abimeleki gà, ɔ an baade tà a bε.

⁵⁶ Beewa Lua vãi pó Abimeleki kè a maeε yá wí aà musu, ké à a vñiɔ ní a dãuna gbẽn bàaɔkwíɔ dède yái.

⁵⁷ Lua vãi pó Sikεñdeɔ kè wíñé ní musu sɔ. Láaiipɔ Gedeɔ ní Yotaũ këmá mé ní lé we.

10

Tola n̄ Yaiiɔ

¹ Abimeleki gaa gbεa Pua ní Tola, Isakaa bui Dodo tɔúna fèlε Isailiɔ suabà. A ku Samii, Efraiū buiɔ bùsu sìsìdeue.

² A dàaa Isailiɔnε wè bao ní àaɔoε, ɔ à gbàsa gà, ɔ wà aà vñ Samii.

³ Àa gaa gbεa Galada bùsu gbé Yaii dàaa Isailiɔnε wè bao ní plao.

⁴ A negɔe vñ baakwi, an baade ní a zàařinao ní a wéleø Galada bùsuu, ɔ wí me wélepiɔnε Yaii zɔεwiaɔ e ní a gbão.

⁵ Ké Yaii gà, ɔ wà aà vñ Kamɔ.

Amɔniɔ fele a n̄ Isailiɔ

⁶ Isailiɔ èa yá pó Dii yeio kè lɔ, aale zɔble Baalie ní Asetaatio ní Siliɔ diiɔ ní Sidɔdeɔ diiɔ ní Mɔabuɔ diiɔ ní Amɔniɔ diiɔ ní Filitéɔ diiɔ. Aa pâkpâ Diizi, aale zɔbleè lɔo,

⁷ ɔ Dii pɔ pâńzi à nà Filitéɔ ní Amɔniɔnε ní ɔzí.

⁸ ɔ Amɔniɔ iadà Isaili pó aa ku Yuudé baale, Amoleɔ bùsu pó wí me Galada guuwawa. Aa wéteamònè e wè bao plasai.

⁹ Amɔniɔ bùa Yuudéwa aa gè zikai ní Yuda buiɔ ní Béyámee buiɔ ní Efraiū buiɔ, ɔ Isailipɔ gɔ yooyea.

10    aa wiil   Diiwa aa m  : Wa duunak  ne, wa p  kp  nzi w   Lua, wa z  obl   Baalie.

11    Dii   n  : K   Egipio    Am  le      Am  ni      Filit  

12    Sid  de      Amaleki bui      Madi   gb  am  , a wiil  ,    ma    b      oz  .

13    a p  kp  mazi, a z  obl   t  aa  ne. A y  ai t   m   ea m      suaba l  o.

14 A ge wiile t  aa p   a ze  n  owa aa    suaba       taasio me!

15    aa    Dii  : Wa duunak  . K  W  E    l      k  ne maawa,   ma w   b   gb  . W  l  e wabik  ma  .

16    aa dii z  l  o   b      guu aa z  obl   Dii  ,    an taasipi t   Dii i f   w  v  n  la l  o.

17 Am  ni z  g  o   k   k  aa aa b  okp   Galada,    Isaili   k  aa aa b  okp   Mizipa.

18    Isaili p   k   Galada   d  aan     k  e aa m  : Gb   p   d  aa g   z  kai    Am  ni     m   a g   w   Isaili p   k   Galada   p  i swana   .

11

Zefete

1 Galada b  su gb   Zefete   neg  na  . A   da'ia   k  alua  , a   mae t  n   Galada.

2 Galadapi na neg  e     l  . K   aa z  ok  , aa Zefete ya aa m  : Ny   e w   mae t  bibleo, asa n da ado  .

3    Zefete b  aal   a gb  pi  ne,    g   z  l   Tobu b  su. Gb  p  o   k  aaaa  zi,    aa n  w  .

4 Bee gbea Am  ni   f  le Isaili  wa   z  o.

5 K   Am  ni   f  lem      z  o m  a  , Galada b  su gb  z  o   g   Tobu b  su Zefete gbesii.

6 Aa   e  : M   ke w   d  aan     , k   w   e z  ka    Am  ni  .

7 Ḍ a wèmá à mè: A zamagu, a ma ya ma mae bε. Ké a wétēa è sa, býyāi a mɔi ma kíii?

8 Aa òè: N beeo lé, níme nýyō wá gwa sa. Mɔ zíkawéé ní Amɔniɔ, ní gɔ wá Isaili pó wá kú Galada bùsuuɔ píi swana ū.

9 A òné: Tó a ma gbèsi a tamanɔ zíkai ní Amɔniɔ, mé Dii ní námee ma ɔzì, mámé máɔ dε á swana ūa?

10 Aa òè: Dii mé wá seelade ū. Lá ní òwa, màa wá kεnε.

11 Ḍ Zefete gèníno. Gbéɔ aà dílε ní swana ū, ní døaana ū, õ à èa yápi ò Dii aε Mizipa lɔ.

12 Zefete gbéɔ zì Amɔniɔ kíawa à mè: Bóme wá daaa, õ n mɔ zíkai wá bùsuu?

13 Ḍ Amɔniɔ kíía wèwà à mè: Ké Isailiɔ bòle Egipi, aa ma bùsu sìa ssa za Aanɔ dòji e Yaboko dòji ní Yuudéo. A bùsupi sɔaamεe yákelesai sa.

14 Ḍ Zefete èa gbéɔ zì Amɔniɔ kíawa,

15 a òè: Zefete mè Isailiɔ i Mɔabuɔ ge Amɔniɔ bùsu símáo.

16 Ké aa bò Egipi, aa bε guwaiwaiuε e Isia Tεai, õ aa gè Kadesi.

17 Ḍ aa lékpásákè Edɔūɔ kíae aa mè: Wá gba zé wà gε ní n bùsuo, õ i swáse ní yáio.* Aa lékpásákè Mɔabuɔ kíae, õ i weinéo, õ aa gɔ Kadesi.

18 Aa bε guwaiwaiu, aa dò Edɔūɔ bùsu ní Mɔabuɔ bùsuozi, õ aa gε Mɔabuɔ bùsu gukpε oi, aa bòokpà Aanɔ baale. Aai gε Mɔabuɔ bùsu guuo, asa Aanɔ mé Mɔabu bùsu zɔlε ū.

19 Ḍ aa lékpásákè Amoleɔ kí Siɔ pó zɔlea Esebɔε aa mè: Wá gba zé wà gε ní n bùsuo e wá bùsuu.

* **11:17** Nao 20.14-21

20 Ḷ Si᷑ i n̄ náaikē aa g᷑ n̄ a bùsuoo. A a zìg᷑ kâaa,
aa bòokpà Yaaza, ñ aa zìkâ n̄ Isaili.

21 Dii Isaili Lua Si᷑ n̄ a gb᷑ nà Isailiñe n̄ ozi, ñ
aa zìblémá. Aa bùsu pó Amoleo ku a guu s̄í píi,

22 sea za Aano dòoi e Yaboko dòoi, sea za guwai-
waiu e Yuudéi.[†]

23 Ké Dii wá Isaili Lua mé Amoleo yàwëe, míme
ny᷑ síwá saa?

24 Ni odiidi bùsu pó n dii Kemosi kpàmawao lé?
Màa wá odiidi bùsu pó Dii wá Lua kpàwáwa sō.

25 N de Zipoo né Balaki, Mɔabuo kialae? A wè
lækpaakéwança? A wè zìkàwança?[‡]

26 Wá Isaili wá zɔlea Eṣe bɔ n̄ Aloooo n̄ a zɔewia
n̄ wéle pó kú Aano saeo wé òaa do n̄ basoo (300).
Býayi i ea á síwá gɔ beeo ni?

27 Mi tåaekeneo, ñ n̄le yävåikemee, n̄le felemanø n̄
zio. Dii wá yágögɔna mé a yágögɔwëe gbâ.

28 Ḷ Amoni kia ḡ Zefete lækpâsâ mai.

29 Dii Nisina d̄ Zefete, ñ à pâ Galada bui bùsua
n̄ Manase bui bùsuo e Mizipa Galada. Boa we à gè
Amoniwa n̄ zio.

30 Ḷ à læk Diiwa à mè: Tó n Amoni nàmee ma ozi,

31 tó ma ta be zìblea Amoniwa gbea, gbé pó bò
ma kpéu à mò daimale a gɔ n pó üe. Má sa pó wí a
pó káteu à tékū oma n̄ adeoe.

32 A gè zikai n̄ Amoni, ñ Dii n̄ náe aà ozi.

33 A zìblè n̄ wéle mèn baoowa, sea za Aloee e à gè
pè Miniti n̄ Abeli vëebuowa. A zìblémá maamaae,
Isaili n̄ busa.

† 11:22 Nao 21.21-24 ‡ 11:25 Nao 22.1-6

³⁴ Ké Zefete tà a bɛ Mizipa, aà nɛnɔe mé bò daiaàlɛ, àlɛ õwā, àlɛ sésenapa. A mɔ lè aà nén we mèndo, i nɛgɔe ge nɛnɔe pâle io.

³⁵ Ké à aà è, à a pokasaɔ ga kɛ à mè: A'a ma nɛ, n ma pɔ yà, n iakpàmazi. Ma lekè Diiwaɛ, mé a gbooa vio. §

³⁶ ɔ a ðè: Baa, tó n lekè Diiwaɛ, lá a tò n tɔsí n ibee Amɔniɔwa, kemanɔ lá n ðèwa.

³⁷ ɔ à èa ò a maeɛ: Ma gba zé mɔ pla già mà gɛ bɛbe gusisideu, mí ówl n ma gbënaɔ ma lésoke yá musu.

³⁸ A mè: Gé! ɔ à aà gbàe mɔ pla. A gè n a gbënaɔ gusisideu, à ówl a lésoke yá musu.

³⁹ Ké mɔ plapi pà, õ à èa sù a maewa, õ aà mae yá pó à a lekè Diiwapi kèaànɔ. Nɔepi gɔe dɔo, õ yápi gɔ felekaa ũ Isailiɔ guu.

⁴⁰ Wẽ n wẽo Isaili nɛnɔenaɔ i ge Galada bùsu gbé Zefete nɛnɔe gaa yá bɔɔlekékɔe e gɔɔ sliɔe.

12

Zefete ní Eflaiū buiɔ

¹ Eflaiū buiɔ kɔ kàaa, aa bùa swawa aa gè Zafɔ, õ aa ò Zefete: Bóyai n ge n zìkà n Amɔniɔ, mé ni wá sisí wà gennɔ ni? Wá tessɔma n kpéo sãnuɛ.

² Zefete wèmá à mè: Mapi ní ma gbé wá sòle vñ n Amɔniɔ maamaaɛ. Ma lezùázi, i ma bɔ n ɔzio.

³ Ké má è i ma suabao, õ ma gi ma wẽnii, ma bua swawa ma zìkà n Amɔniɔ, õ Dii n námee ma ɔzi. Bóyai a mɔ zìkaimanɔ gbai?

⁴ Zefete Galada bùsudeɔ kàaa m̄pii, õ aa zìkà n Eflaiū buiɔ aa n dede, asa Eflaiū buipio ðoné: A

Galada bùsudeo, Eflaiū bui pó bàalè gè Manase bui o bùsuuon á û.

⁵ Galada bùsudepi o Yuudē buakii sì ké Eflaiū bui o su bua wà tá ní bùsuuo yái. Tó Eflaiū bui bò mò à mè á ye bua, Galada bùsudepi o i aà la: Eflaiū buin n ûa? Tó à mè, aawo,

⁶ aa i oè: Tò, o shibole! Tó i fñ ò màao, mè à mè sibole, ñ aa i aà kú aa de Yuudē buakii we. Zibeezi ñ Eflaiū bui o gäga gbëon òaasosoo lee bla ní plao (42.000).

⁷ Galada bùsu gbé Zefete dòaa Isailione wè sooloe. Ké à gá, ñ wà aà vî Galada bùsu wéleueu.

Ibezã ní Elonio ní Abedô

⁸ Bee gbea Betelê ñ gbé Ibezã dòaa Isailione.

⁹ A negôeo vî gbëon baakwi ní nenôeo baakwi. A a nenôeo kpâsâ Isaili buieowa, ñ à nosèse we a negôepioe. A dòaa Isailione wè soplae.

¹⁰ Ké à gá, ñ wà aà vî Betelê.

¹¹ Bee gbea Zabuloni bui Eloni dòaa Isailione wè kwie.

¹² Ké à gá, ñ wà aà vî Ayaloni, Zabuloni bui o bùsuu.

¹³ Bee gbea Ileli ní Abedô, Pilatô gbé dòaa Isailione.

¹⁴ A negôeo vî gbëon bla ní tóuna o baakwi, an baade ní a zâa'ïnao. A dòaa Isailione wè swaañe.

¹⁵ Ké à gá, ñ wà aà vî Pilatô, Eflaiū bui o bùsu pó kú Amaleki bui o bùsu sìsìde guu.

¹ Isailiø èa yá pó Dii yeio kë lø, ñ Dii ná Filitëøne
nì øzì e wè bla.

² Gõe e ku Zøla, Dã buie, aà tón Manøa. Aà naá flië,
a né vñø.

³ Dii Malaika bò mò nœpiwa à mè: Ma! Fiin n ù,
n né vñø, kási nyø nösi, ní ne'i gõe ù.

⁴ Laaika! Nsu vëe ge i gbääe mio. Nsu të pó Lua
dilæe bleo.

⁵ Nyø nösi, ní ne'i gõe ù. Gë suli tåa'o népi miwao,
asa aø de Lua gbé ù za a igøøe.* Omø a na Isailiø bøa
Filitëø øziwa.

⁶ O nœpi ge ò a záe à mè: Lua gbëe mò ma kíi. Aà
oa de lán Lua Malaika oawa, a tò ma me séenatà.
Mi aà la gu pó à bøuo, mé i a tó omee sôo.

⁷ A òmee má nösi, mí ne'i gõe ù. A òmee másu vëe
ge i gbääe mio, mé másu tée bleo, asa népi aø de Lua
gbé ù za a igøøe e aà wëni léu.

⁸ O Manøa wabikè Diiwa à mè: N yá na Dii! To
gbé pó n zì ea mò lø, i yá pó wá ke ñ népio aà ia gbea
dawëe.

⁹ Lua Manøa yämà, ñ malaikapi èa bò mò nœpiwa
gøø pó a ku bua. Aà zá Manøa kuaànø,

¹⁰ ñ à kë kpakpa, à bàalè ge òè à mè: Gõe pó mò ma
kíi zìa èa mòa gbä lø laø!

¹¹ Manøa fèle tè a nazi. Ké à kà gõepi kíi, à aà là à
mè: Mme n yá'ò ma naøa? A wèwà à mè: Mámø!

¹² O Manøa aà là à mè: Tó n yápi gbësù, népi aø de
kpelewa ni? Bó zì a kei?

¹³ Dii Malaikapi wèwà à mè: Yá pó má ò n naø, aà
ke pii.

* **13:5** Nao 6.1-5

¹⁴ Asu v  eb   bleo. Asu v  e ge   gb  ae mio. Asu t  e bleo. Y  p   m  d  l  e  , a  k  e p  ii.

15 ɔ Mānɔ a ðɛ: Gɔwancɔ là wà blenɛbɔlɔ kækene.

16 Dii Malaika wewà à mè: Baa gó ma gó la, má n bleo. Tó n sa pó wí a pó káteu à tékú sôukè, o Diiwa. Mança i dô kéké Dii Malaika eo,

¹⁷ ŋ à aà là à mè: N tón kpelewai? Tó yá pó n òpi kè, wá n kpela.

¹⁸ Dii Malaika wèwà à mè: Bóyãi nle ma tó gbéai?†
Tó bónsaee.

¹⁹ O Mano a blen e bôlô sè ní pówentio, à Dii gbàgba ò
gbewa. Ké Mano a ní a nao lé gwa màa, õ Dii
yãbõnsaekèe.

²⁰ A tò té bò sa'okiipiù à fèlè musu, õ Dii Malaika fèlè tà tévuapi guu, gò pò Manoa ní a nao lé gwa. Ò aa wùlè ní gbéeu.

²¹ Dii Malaika i εa mò Manɔa ní a naowa lbo, ɔ Manɔa dò sa kέ Dii Malaikaε.

22 Manɔa ò a naε: Wá gae, asa wa wɛsĩ Lualɛɛ.

²³ ḍa à na òè: Tó Dii ye wá dε yääε, a sa pó wá òwa ní pówəntio sio, mé a yápi owëεo, a to wà yápi e màao.

²⁴ Nœpi ne'ï gɔ̄e û, û à tɔkpàè Sâusõ. Népi zɔ̄okû
mé Dii báaadàaàgu.

25 Dii Nisīna nà tékpaāàguwa gō pó a ku
Dābuičboou, Z̄la n̄ Es̄taoo zānguo.

14

Sāusōo yea Filitē nōezezi

¹ Sāusōo gè Timēna, ጀ à Filitē nōe e we.

2 Ké à sù, a ò a maeë ní a dao à mè: Ma Filitë nœë è Timëna. A weelëmëe mà sé.

† 13:18 Daa 32.30

3 Ḷ aà mae ní aà dao òè: Nø ku n daeø ge n buiø guu noa, õ nýø gë nøsei Filitë gyafødeø guua? Ḷ Säusø ò a maeε: N aà wælemeε, asa nøepi kàmague.

4 Aà mae ní aà dao i dø kë yápi bò Dii kíieø, asa àlë Filitëø léwæe. Goo bee Filitëø lé kible Isailiøwæe.

5 Ḷ Säusø lé gë Timena ní a maeo ní a dao. Kë aa kà Timena vëebua, nòømusu né bølø guzø Säusøø, àlë püna.

6 Dii Nisïna dèdewà, õ à nòømusupi gyawi, lá wì blenøbølø goaawa. Kási a pøe kúa sôo. I yá pø á këpi o a mae ge a daeo.

7 Ḷ à gë faaibò ní nøepio, nøpi kàaàgu.

8 Kë à gooplakè, à fèlé lé gë nøpi séi sa, õ à lìlë gë nòømusu gëpi gwai. A è zóo í dò a gëu.

9 Ḷ à çsiú à a sa gá a bò, àlë ble, õ àlë geò. Kë à a mae ní a dao lè, a líné aa blè, áma i oné á bò nòømusu gëueo.

Säusø yáasikea Filitëøne

10 Aà mae gë nøpi be, õ Säusø blesakènë we, lá wì kë nøseuwa.

11 Kë ånsueø aà è, aa èwaasoø sisi gbëñ baakwi aao kuaànø.

12 Ḷ Säusø ònë: Má yäe vî mà oé. E bleblea goo soplaø bee àø lâa, tó a a yáasi pòlomee, má zwâa kwâwâ pi baakwi ní ulao baakwi.

13 Tó i fô á pòlomee sôo, áme á zwâa pi baakwi ní ula mèn baakwiø kpaa. Ḷ aa òè: Su ní yâo wà ma.

14 A ònë:

Pøblea bò pøsona guu,

pø na bò pø pâsi guu.

ᬁ aai fô yáasipi pøloo e goo àaø.

15 A gɔɔ síiɔde zí aa ò Sãusɔɔ nae: Kɔnike n záe aà yápi yáasi polowéε. Tó ni keèo, wá n kpasa ní n de bεdeɔε. Asi a wá sisi à wá pɔɔ síwá yɔoo?

16 Ⓛ Sãusɔɔ na lé óɔlɔè à mè: N zamague fá! N yemazio. N yæe ò ma gbéɔne, mé ni a yáasi omee sɔɔ bε. Ⓛ a ðè: Mi o ma mae ge ma daeo, õ mímε má onea?

17 Ale óɔlɔè e gɔɔ soplapi gè lé paò. A gɔɔ sopladepi zí õ Sãusɔɔ yápi ðè, kέ à guuyéwà yái, õ à gè a ò a gbéɔne.

18 A gɔɔ sopladepi zí e iaté àò gé gëi kpéu wélepi èwaasoo ðè:

Bó na mé de zjai?

Bó pásí mé de nɔɔmusuai?

ⓘ Sãusɔɔ ðoné: Tó i sapa ní ma zununu yâao, á fɔ à ma yápi yáasi poloe?

19 Dii Nisîna dèdewa, õ à gè Asekeli ñ a gɔɔ dèdε gbéɔn baakwi, à ní pɔkasaa wòlomá, õ à gε kpà gbé pó aa a yápi yáasi pòloewa. Aà pɔ pà, õ à tà a mae bε.

20 ⓘ wà Sãusɔɔ nɔpi kù wa kpà aà gbéna pó zè aà sae nɔpi sézìwa aà pó ũ.

15

Sãusɔɔ tɛsɔɔ Filitéɔ buawa

1 Ké à kè gɔɔpla, pɔkekegɔɔ kà, õ Sãusɔɔ blenɛbɔlɔ kù, à gè a nɔpi gwaiò à mè: Má ye gé ma na kíi kpεa. ⓘ aà nɔpi mae i aà gba zéo

2 à mè: Málε e ní zaaàgue, õ ma aà kpà n gbénawa. Aà dãuna kefε ũ dεaàla. N aà se aà gëe ũ.

3 Sãusɔɔ ðoné: Tó ma yâvâikè á Filitéɔne sa, mág tàae vî lɔo.

⁴ Sãusõo gè gbëgbonaç kùkù òaa do ní basoo (300), õ à sëyèye sôlôsôlônnò. A gbëgbonapiç vlá yèyekõwa plapla, õ à sëpi yèye ní vlâpiçwa.

⁵ A tesò sëpiçwa, õ à gbëgbonapiç gbàe Filitëç bua. An pówena tekù pii ní ní pøgbac ní ní vëebuç ní ní kù kpéç pii.

⁶ O Filitëç mè: Démè yáe taa këwëei? O wà mè: Timena gbë né zá Sãusõo. Aà ànsue aà nò siwàe, õ a kpà aà gbënawa. O Filitëç gè nöpi ní a maeo kpàsa.

⁷ Sãusõo òné: Lá màa á këmee, má kámaboo e ma ge tòsiowá.

⁸ A sïngu à ní ké dùudu, an dëdeapi gëagë, õ à gë zòlé Etaü gbë'eu.

Sãusõo Filitëç dedea ní zàa'in gyaoawao

⁹ Filitëç gè bòokpà Yuda bùsuu, aa lì gu pò wì më Gyaowaa.

¹⁰ O Yuda buiç ní lá aa mè: Bóyái a mowá ní zlöi? O aa mè: Wa mò Sãusõo kúi wà keè lá a këwëewaæ.

¹¹ O Yuda buiç gbëñon òaa gëo (3.000) gè Etaü gbë'e kíi, aa ò Sãusõo: N dò ké Filitëç mé lé kiblewáo lé? Bó yá ní këwëe wei? A wémá à mè: Lá aa këmee õ má këné.

¹² O aa mè: Wa mò n yei wà n kpámáe. O Sãusõo mè: A legbëmee à më á ma dëo.

¹³ O aa òè: Wá n dëo. Wá n ye n baoe, wí n nané n ozi. O aa aà yè ní bà dafuo mèn pla, aa bòaànç gbë'epiu.

¹⁴ Ké aale ká Gyaowa, Filitëç mò daiaàle, aale kíkuake. Dii Nisïna dëde Sãusõowa, õ ba pò wa yè aà gàsïowá gò lán bà müaawa, õ bapiç wòlo aà òwa.

15 A zàa'ìn gaa dafu gyaowá è, õ à nàale a sè à gbëon òaa sòo (1.000) dèdèò.

16 Säusöö mè:
Zàa'ìn gyaowá õ ma gbëon òaa sòo dèdèò,
zàa'ìn gyaowá õ ma ní kaoköa.

17 Ké à yápi ò a làa, õ à gyaowapi vùaa. Ò wà tøkpà gupiø Gyaoøwasisi.

18 Imi aà kù gbää, õ à lezù Diizi à mè: N tò mapi n zòblena ma ziblè maamaa, õ máø ga ní imio mà lélé da Filitë gyafcoodeø ñu saa?

19 Lua Gyaoøwa tøole pàa, õ í bòu. Säusöö mì, õ aà me sù à gbää è. A yáï tò e gbä wi me Gyaoøwa nibonapiø Lezuna Nibona.

20 Säusöö dòaa Isailiøne wè baoø Filitëø kibleamagoo.

16

Säusöö Gaza bøle gba gbooa

1 Säusöö gè Gaza, à káaluae è we, õ à gè wúleiaànø.

2 Wa ò Gazadeøne wà mè: Säusöö mì la. Ò aa lìa gupizi, wàle aà dädä wéle bøleu gwääsina aa mè: Tó gu dò, wá aà dëe.

3 Säusöö wùle we e weeødo, õ à fèle. A gè wéle bñibøle gba kù ní a lipelè mèn plaø, a bñle ní a kákabøo sãnu. A dà a gáu, à gë vùaa sìsi pý bøaa ní Heblø musu.

Säusöö ní Dalilao

4 Bee gbea Säusöö yè nœezi Vëebu guzuleu. Aà tón Dalila.

5 Ò Filitë kíao gè nöpi lè, aa òè: Kõnikëè, ké ní e ní aà gbää zööpi asii dö ní lá wá ke wà aà nœo. Tó wa ba

dòwà wa aà fù, wá baade a n gba ánusu ɔwaté ðaa sɔo ní basɔoo (1.100).

6 ♂ Dalila ò Sãusɔɔe: Pó pó tò ní gbãa kewa omee. Ba kpele wa dɔma, nýɔ fɔ kẽo ni?

7 A wèwà à mè: Tó wà ma ye ní saba niø mèn sopla, bee mé a ma busa, mí gɔ lán gbépiwa.

8 Filité kiaç mò Dalilæ ní saba niø pó i giigaga yãaoø mèn sopla, õ à aà yèò.

9 Àà kpàkpanaç ulæa kpæa, õ Dalila ò Sãusɔɔe: Sãusɔɔ! Filité lè mɔma fá! ♂ à sabapiç kɛ lán bà mùaawa, wi aà gbãa bɔkli dɔo.

10 ♂ Dalila òè: Nle ma kpánguakεε, n εetòmεεε. Omee sa. Ba kpele wa n yeòi?

11 A òè: Tó wà ma ye ní baleenä dafu gèele pó wi zikèò yãaoø, a ma busa, mí gɔ lán gbépiwa.

12 ♂ Dalila bapiç sè à aà yèò. Àà kpàkpanaç ulæa kpæa, õ à mè: Sãusɔɔ! Filité lè mɔma fá! ♂ Sãusɔɔ ba pó dɔdɔ a gàsiwapiç kɛkɛ lán bapunawa.

13 Dalila òè: Nle ma kpánguakε e tiae. N εetòmεε. Omee sa. Ba kpele wa n yeòi? ♂ à òè: Tó n ma mikä taa lán baleenawa mèn soplaç kà dãau nì tà,

14 mé n kálo pàwà, má busae, má gɔ lán gbépiwaε. Dalila tò i dàaàla, õ à aà mikä taa mèn soplapic kà dãau a tà, õ a fì àsalíwa. ♂ à mè: Sãusɔɔ! Filité lè mɔma fá! ♂ à vu, à a mikä gá a wòlo dãapi n àsalio guu.

15 Dalila èa òè lɔ: Niø omee ní yemazi, mé ní ma náai vñø sɔ be? N ma kpánguakε à kà gëñ àaɔ. Ni n gbãa zɔɔ bɔkli omeeø.

16 Måa lɔ naewà ní yá bee taao láasai. A aà nòse yàè e à gè fù menawa, a ye ga.

¹⁷ O à yá pó kú a sñu òè píi sa à mè: Gë i tá'a'o ma miwao, asa wà ma kpa Luawaæ. Tó wà ma mi bò lé, ma gbää làon we. Má busa mà gõ lán gbépiiwae.

¹⁸ Ké Dalila è à yá pó kú a sñu òè píi, õ à lékpásákè Filitë kíaoñe à mè: A ea mɔ gëñ do lɔ, asa à apii òmee sa. O aa èa mò aà kíi, aa ánnusupi kúu.

¹⁹ Dalila tò i Säusñø lè a gbää, õ à gõee sísi. A aà mikä gbää tää mèn soplapio bò, õ à nà busaawa, aà gbääapi gèzæa.

²⁰ Dalila mè: Säusñø! Filitë lè mɔma fá! O à vù, à làasookè à mè: Má ke lán yääwa mà azla bɔe. A dɔ ké Dii gòwao.

²¹ O Filitë aà kù aa aà wé bòbɔ, õ aa gèaàñø Gaza. Aa mɔgotë gala kpàè, õ àle wísilɔ kpé pó wà aà dàu we.

²² Aà mipi nà kákpalëawa sa.

Säusñø gaa

²³ Filitë kíaoñkõ kääaa aa gè nì dii Dagɔ gbagbai, aale pønake, aale me: Wá dii wá ibee Säusñø nàwëë wá czi.

²⁴ Ké Filitë aà è, aa nì dii sáaukpà aa mè:

Wá ibee wá bùsu dè,

à wá gbéñ dèdè dùudu,

õ wá dii aà nàwëë wá czi.

²⁵ Lá an pɔ këna màa aa mè: A Säusñø sísi aà kɔ'owëë. O wà aà bò kpé pó wà aà dàupiu, à yaalo kpàñzi. O wà aà zè kpé gbapeliø zänguo.

²⁶ Säusñø ò èwaasona pó a ñ kúae: Gemanø kpé gbapeliø pó kpé seac sae mà ñnanawà, mí gbää'ewà.

²⁷ Táakpεpi pà. Gɔεw nɔεw ku we n Filitε kiaɔ píi. Gbέ pó kú kpépi musuɔ kà gbεn ðaa gεo (3.000), aa mò Sāusɔɔ kɔɔ gwai.

²⁸ Sāusɔɔ wiilè Diiwa à mè: Dii Lua, to ma yá dɔngu. Lua, ma gba gbāa gεn doe bee mà tɔsiò Filitεwa ma wé mèn pla yá musu.

²⁹ A ɔnàna kpé gpapele mèn pla pó kpépi sea guoguoɔwa, aà ɔplaa ku adowa, zee ku adowa.

³⁰ A mè: To mà ga n Filitε! A kulu kù, ɔ à ɔpewà n gbāao, ɔ kpépi kwè kà Filitε kiaɔla n gbέ pó kú a guuɔ. Gbέ pó Sāusɔɔ n dede a gagɔɔɔ dasi de gbέ pó à n dede a bɛɛzìɔla.

³¹ Aà dāunaɔ n aà de bεdeɔ píi mò aà ge sè wà tào, ɔ aa aà mia kpàkɔi n a mae Manɔao, Zɔla n Esetaoo zānguo. A dàaa Isailionε wɛ baoε.

17

Mika tāaɔ

¹ Eflaiū buiɔ bùsu sìsìde gɔεe ku, aà tón Mika.

² A ò a daε: Anusu ðaa sɔo n basɔoo (1.100) pó wa sèma kpái, ké n ade kà, má mà. Anusupi ku ma kíie. Máme má sè. Ó aà da òè: Dii báaadangu, né.

³ Ké à áonusupi sɔaa a daε, ɔ aà dapi mè: Ma áonusue bee dìlε Dii pó ũε, wi tāa píò, wi ado kásaone. Má εa kpamaε.

⁴ Ké Mika áonusupi sɔaa a daε màa, aà da áonusu ɔwatε ðaa do se kpà siawa, ɔ à tāa píò, à ado kàsaoè. Ó wà ge kàlè Mika kpéu.

⁵ Mikapi sɔ a tāakpε v̄i. A sa'o'ula n tāa kè yāa, ɔ à a negɔεe dìlε a sa'ona ũ.

6 Goo bee Isailio kia vñø, ya pø kë gbëe, ñ i a pø ke.

7 A mo lè Levii bui èwaasoe ku Yuda buiø guu Bëteleü, Yuda buiø bùsuu.

8 O à fële we, àle gu pø á zöleu wëele. Goo pø a be zéu, à kà Eflaiü buiø bùsu sìsìdeu e Mika be.

9 O Mika aà là à mè: N bø má ni? A wèwà à mè: Levii buin ma ü, ma bø Bëteleü, Yuda buiø bùsuu. Gu pø má zöleu ñ málë wëele.

10 Mika ðè: Zölemanø, ní gõ ma mae ü, ma sa'ona ü. Málïo fiabone wë ní wëo ánušu ñ watë kwikwi ní pokasaø ní pøbleao. O Levii buipi wèi.

11 Levii bui èwaasopi zöle ní gõepio, a gòè lá a negõewa.

12 Mika aà dìle sa'ona ü, ñ a ku Mika be màa.

13 Mika mè: Má dö kë Dii a èfääikemee sa, asa má sa'ona vñ Levii bui ü.

18

Dä buiø Mika tåaø naaa

1 Goo bee Isailio kia vñø, mé Dä buiø lé bùsu wëele wà zöleu, asa e tia kpaale pø aa sè Isaili bui kiniø guu i gõ ní pø üo.

2 O aa ní negõnaø zì gbëon soø, aa ðoné: A ge bùsu keele. O aa bø Zøla ní Èsetaoo, aa ge bùsu keelei, aale a asiigwa. O aa mò Eflaiü bùsu sìsìdeu e Mika be wëleu, aa i we.

3 Goo pø aa ku kai ní aà beo, aa Levii bui èwaasopi lco dë, ñ aa lìlë we, aa aà là aa mè: Démë mìnno lai? Bó níle ke gue beeui? Akeá ní kú lai?

4 O à yá pø Mika këe ðoné à mè: Ale fiabomee. Aà sa'onan ma ü.

5 O aa ðè: Gbeawëe Luawa wà dö tó wá tá a ke na.

6 Ḷ sa'onapi wèmá à mè: A gé aafia. Dii døaaaé á tápi guu.

7 Gbëon sɔɔpiɔ dàzeu, ñ aa kà Laisi. Aa è gbé pó kú a guu dødøa lá Sidðdeø ìs kuwa. Aa ku dødøa we yâkelesai. Pœ le késämáo, an bùsu pópii vîe. Aa kái ní Sidðdeøo, mé an baa kú ní gbëeoo.

8 Ké aa èa sù ní gbëø kíi Zøla ní Èsøtaoo, an gbëø ní lá aa mè: Bú á è wei?

9 Aa wèmá aa mè: A fele wà ge léléma. Asa wa bùsupi è, a maa kè zài, mé ále pœ wo lao. Åsu zìgbiakeo. Wà ge bùsupi símá!

10 Tó wa ka we, wá gbëø le dødøae. Bùsu pó Lua kpàwápi zɔø, mé pœ le késäwào.

11 Ḷ Dã bui pó kú Zøla ní Èsøtaoo dàzeu gbëon ðaa àaø, aa ní gɔkεbɔø kúkúua.

12 Ké aale gé, aa bòokpà Kiliayaaliü sae Yuda buiø bùsuu. Ayámøto wí me gupiø Dãbuiøboo e ní a gbão. Aku Kiliayaaliü be'ae oïe.

13 Bøa we aa gè Èflaiü buiø bùsu sìsìdeu e Mika bø wééleu.

14 Ḷ gbëon sɔø pó aa gè Laisi bùsu asiigwàø ò ní gbëøne: A dø kékø sa'o'ula ní ua tääø ní tääø pó wa pølo ní tääø pó wa kàsao ku kpéø beeø do guua? Aø dø sa lá á kë.

15 Aa lïlé we, aa gè Levii bui èwaasopi lè Mika bø, ñ aa aà aafia gbëa.

16 Dã bui gbëon ðaa àaø pó aa ní gɔkεbɔø kúkúapiø zøa ua léu,

17 ñ gbëon sɔɔpiø gè kpéu, aa sa'o'ulapi ní ua tääapiø ní tääø pó wa pøpio ní tääø pó wa kàsapio sèlø. Sa'onapi zøa ua léu ní gbëon ðaa àaø pó aa ní gɔkεbɔø kúkúapiø.

¹⁸ Ké gbépiō gè Mika bε aa pópiō sèlε, õ sa'onapi ní lá à mè: Bó álé ke wei?

¹⁹ Ḷ aa wèwà aa mè: Níle! N n lé kpaaũ! Mɔ géwanɔ, ní gɔ wá mae ũ, wá sa'ona ũ. Døa gbé mèndo bε sa'ona ũ ge Isaili bui lεe do sa'ona ũ, a kpеле mέ maanei?

²⁰ Sa'onapi pɔ këna. A sa'o'ulapi sè ní tāapiō, à nà gbépiōwa.

²¹ Aa dàzeu, an néo mέ døaaa ní pøtuoc ní àizeeo píi.

²² Ké aa kà zà ní Mika bεo, õ gbé pó an bε kái ní Mika bεoɔ kɔ kåaa, aa pèle Dã buipiōzi.

²³ Aale zøadømá, õ Dã buiō lìaa aedømá, aa ò Mikae: Kpelewa ní kè n gbéo kåaaai?

²⁴ A wèmá à mè: A tåa pó má píō sèlε, õ a ta ní ma sa'onao. Bóme gɔmee lɔi? Bóyái álé ma la yá pó ma leii?

²⁵ Ḷ Dã buiō wèwà aa mè: Nsu lækpaakewano, ké pøkumadeo su kusima ní n bødeø aa á dødeø yái.

²⁶ Ḷ Dã buipiō dàzeu. Ké Mika è gbépiō gbää døalae, õ à èa tå bε.

Døa buiō zɔlæa Laisi

²⁷ Dã buipiō sɔ aa gè Laisi ní tåa pó Mika pípiō ní aà sa'onao. Aa gè lèle gbé pó kú dødøa yåkelesaipiōwa. Aa ní døde ní fëndao, õ aa tesò ní wélëwa.

²⁸ Gbëe i e ní suabào, asa aa kái ní Sidøoo, mέ an baa kú ní gbëeoo. Wélëpi ku gusalalau kái ní Beleobøoe. Ḷ aa wélëpi kéké kàlε aa zɔlæu.

²⁹ Aa ní dezi Dã, Isaili né tøkpàè, ãma wélëpi tón Laisi káau.

30 Dã buipiɔ tāapiɔ pèlɛ we, õ aa Mɔizi n̄ Geesoũ bui Yonatāapi n̄ aà n̄é d̄lɛ n̄ sa'onaɔ ũ e gɔɔ p̄ wà bùsupi s̄imá.

31 Gɔɔ p̄ Lua kp̄e kú Silo, gɔɔ bee õ tāa p̄ Mika p̄ipiɔ p̄leia Laisi.

19

Levii bui n̄ a n̄ p̄ i m̄esedileèoo

1 Gɔɔ bee Isailiɔ kía v̄io. Levii buie m̄é kú Eflaiū buiɔ bùsu s̄iside léwa, õ à n̄osè Betelεū, Yuda buiɔ bùsuu, i m̄esedileèeo.

2 Ò n̄epi d̄yε'ii k̄è, õ à b̄ò a z̄á b̄e à t̄à a mae b̄e Betelεū, Yuda buiɔ bùsuu, a ku we e m̄o s̄iñ.

3 Ò aà z̄á f̄ele ḡe aà gb̄esii. A ḡe we n̄ a z̄ikεnao n̄ z̄àa'ìn m̄èn plao. Ké à kà n̄opi k̄ii, n̄opi ḡèaàn̄ a mae kp̄eu. Ké n̄opi mae aà è, à gb̄aakp̄aaàzi n̄ p̄onao.

4 Aà ànsuepi aà d̄l̄e, õ à i we ḡoɔ àaɔ, aale p̄oble, aale igb̄e.

5 A ḡoɔ s̄iñde z̄í õ aa f̄ele káaukaau, ḡɔpi l̄é taa s̄uke à dazeu, õ aà ànsuepi ðè: Ze n̄ p̄oble, n̄i gbasa dazeu.

6 Ò à z̄òl̄e p̄oblè n̄ a ànsuepio, aa igb̄è s̄anu. Ò n̄opi mae ðè: N yá na! I la gb̄a, n̄i p̄onake.

7 Ké gu d̄ò, à f̄ele l̄é dazeu l̄o, õ aà ànsuepi ḡiε l̄o, õ à ḡò.

8 Ké gu d̄ò a ḡoɔ s̄ocode, à f̄ele l̄é dazeu, õ aà ànsuepi m̄è: N yá na! Ze n̄ p̄oble, n̄i ḡɔ e iat̄e busa. Ò aa p̄oblè m̄ipla s̄anu.

9 Ké ḡɔepi f̄ele l̄é dazeu n̄ a n̄ocio n̄ a z̄ikεnao, aà ànsue ðè: Gwa, oosi k̄è, m̄é iat̄e i ḡɔ bílao. I la gb̄a l̄o!

Gwa, gu lé gëkɔu. I la, ní pɔnakε, zia kɔɔ káaukaau ní da n bε zéu.

¹⁰ Gɔεpi ye ia we yái lɔo, ɔ à fɛlε dàzeu, à mipè Yebusi pó wí mε lɔ Yelusaleūwa n a nɔpio n a zàařin mèn plao.

¹¹ Ké aa kà kai n Yebusio, iatɛ gëa kpéu, ɔ zìkènapi ò a diiε: Wà lile gë Yebusi buiɔ wéleee beeū wà i we lao!

¹² ɔ aà dii ðè: Wá gë bui zìloɔ wéleuo. Isaili buiɔ ku weo. Wà gé e Gibea.

¹³ ɔ à èa mè: Wà gé ii Gibea ge Lama, wá gupiɔ do le.

¹⁴ ɔ aale gé. Ké aa kà Gibea, Bëyämee buiɔ bùsuu, iatɛ gë kpéu.

¹⁵ Aa lìlε gè ii we, ɔ aa kàlε gääe, gbëe i n dileo.

¹⁶ Mae zie sù n buao oosi. Efhaiū buiɔ bùsu sìsìde gbëe, ɔ à zìlε Gibea. Wélepideɔá Bëyämee buiɔne.

¹⁷ Ké à wεzù, à nibɔɔ è kálε gääe, ɔ à nɔpi zá là à mè: Nlε gé má ni? N bɔ má ni?

¹⁸ A wèwà à mè: Wa bɔ Betelεū, Yuda buiɔ bùsuue, ɔ wále tá Efhaiū buiɔ bùsu sìsìde lëwa. Ma bén we. Ma gε Betelεūe, ɔ málε tá bε sa, ɔ gbëe i ma dileo.

¹⁹ Wá zàařinaɔ së n tåaaao vî, mè mapi n ma nɔeo n ma zìkenao wá pëe n vëeo vî. Wápiɔ n zòblenaɔ, pœ késâawáo.

²⁰ ɔ maezipi mè: Má á dile, mí pó pó á yei kpawá. Åsu i gääeo fá!

²¹ ɔ à tåñno a bε, à së kpà n zàařinaɔwa. Aa gbá pípi, ɔ aa pɔblè aa imi.

²² Aale pɔnakε, ɔ wéle gbëvãiɔ mò lìa kpépii, aale a gba gbëgbë, aale wiidɔ maezi pó kpépi vîwa, aale

mɛ: Bɔwɛɛ n̊ gɔ̄e pɔ̄ p̄la n̊ bɛo wà wúleaàno!*

²³ Ḍ uabelepi bòmá à mè: Ma gbé, ásu yáváikeo.
Lá gɔ̄epi pílaae, ásu wíyápi keo.

²⁴ Gō̄epi na ku la n̄ ma nēnōe lēsoo. Má bōéñno, i keñno lá á yeiwa. Ama ásu yâkpaanlapi ke gō̄epiyo.†

²⁵ Gbépiò i we àà yáio, ò Levii buipi bònè ní a nco. Ò aale àà dàakpakpa ní gbääo e ko gè lé sëia zuò, ò aa gbàsa wà àà gbàe.

26 Ké ko lé plaade zù, nɔ̄epi fèlè gè lèle kpé pó a zá kúu kpœelé, õ a wúlea we e gu dò.

27 Ké aà zápi fèle zewè kɔ à dazeu, õ à su è a nɔpi wúlea kpεelε, aà o mέ didia kpεelε bèewa.

²⁸ ṁ a òè: Fεlε wà tá! Ké i aà wea mao, ᷂ à aà sε dà zàa'īna kpe, à dàzeu.

29 Ké à kà bε, ɔ à fēna sè, à a nō gεpi zōzōzō kō
kuεpla, à kpāsākpāsā Isaili bùsuɔ guu píi.‡

³⁰ Gbé pó è ò píí mè: Za gòó pó wá Isailiò wa bɔle Egipi e gbã, wi yáε bee taa eo. A làasooke yápiwa, à gwa lá wá sé.

20

Isailiɔ z̥ikaa n̥ B̥eyāmee buiɔ

¹ ወ Isaili pō aa ku za Dā e Beeseba n̄ Galada bùsuoc mò kàaa Dii ae Mizipa n̄ ledouo m̄pii.

² Isaili bui píi d̄aanaa zèzè balu guu we n̄ zìgj̄o
gb̄en̄ b̄aas̄s̄o lee b̄aa pla (400.000), baade a f̄enda
k̄ua.

* **19:22** Daa 19.5 † **19:24** Daa 19.7-8 ‡ **19:29** 1Sam 11.7

3 A mɔ lè Bëyämee buiɔ mà Isaili bui kiniɔ gɛ Mizipa. Ḍ Isailiɔ Levii buipi là à mè: Yápi dau siuwëe lá a dε.

4 Ḍ nɔ pɔ wa dèpi zá mè: Mapi n̄ ma nɔo wa gε ii Gibea, Bëyämee buiɔ bùsuue.

5 Ḍ Gibeadeɔ fèlemanɔ, aa mɔ lia kpé pɔ má kúu gwá beezi, aa ye ma dε. Ḍ aa wùlwule n̄ ma nao, à gà.

6 Ḍ ma a nɔ gεpi sè má zòezòe, má kpàsákpásá Isaili bùsuɔ guu píi, asa aa wíyã vãi kè wá Isaili bùsuue.

7 A Isailiɔ, lá á sé à sé.

8 Ḍ gbépii fèlè n̄ ledoũo aa mè: Wá gbée a ta bεo. Wá gbée a ta a bε wéleuo.

9 Lá wá ke Gibeadeɔnen ke: Wà gbela wá léléama yá musu.

10 Wà gbéɔ pléple Isaili buiɔ guu píi, gbéɔn basɔo guu gbéɔn kwikwi, gbéɔn ðaa sɔo guu gbéɔn basɔobasɔo, gbéɔn ðaasɔsɔo lee kwi guu, gbéɔn ðaasɔsɔo. Gbépiɔ i gε kùsùa weelε zìgòone, kè aa e gε Gibea, Bëyämee buiɔ bùsuu, aai wíyã pɔ aa kè wá bùsuu flaboné.

11 Maa Isailiɔ kåaa píi n̄ ledoũo, kè wa gε léléi wélepiwa.

12 Isailiɔ gbéɔ zìzì Bëyämee buiɔ wéleɔ guu píi aa mè: Dàa vãi pɔ wa kè á bùsuu sɔ bε?

13 A Gibea gbévæipiɔ kpawá wà n̄ dεdε, wí tåaepi bɔ wá guu. Ḍ Bëyämee buipiɔ i we n̄ gbé Isailiɔ yámào.

14 Aa bòle n̄ wéleɔ guu aa kåaa Gibea, kè aa zìka n̄ Isaili bui kiniɔ.

15 Goo bee Bëyämee bui fëndadeo kàaa gbëon òaasoso leee baasoo ní mèndoos (26.000) ní Gibeadeo zìggo gbëon òaa àaô ní basoo (700).

16 Gbëpi guu zìggo ozeedeo ku gbëon òaa àaô ní basoo. Baa mikâ mèndo an gbëe lí gbâ ní gbëmao à zâwào.

17 Isaili bui kini sõ aa zìggo fëndadeo kàaa gbëon òaasoso leee òaa pla (400.000).

18 Isailipio fèle gë Beteli, õ aa gbëa Luawa aa mè: Wá bui kpele mé a gé zikai ní Bëyämee bui káau? Dii mè: Yuda bui mé aa gé séia.

19 Ké a gu dò, Isailipio fèle gë bòokpà Gibea sae.

20 Ò aa bòle gë zikai ní Bëyämee bui, aa zì'opðorízi Gibea we.

21 Bëyämee bui bòle Gibea, õ aa Isailipio dède gbëon òaasoso leee bao ní plao (22.000).

22 Isailipio kô gbà sõ, õ aa èa zì'opðo gu pò aa pòou yâa lo.

23 Isailieo gë lé ólo Dii ae e oosi, õ aa gbëawà aa mè: Wà ea gé zikai ní wá gbë Bëyämee bui yâ? Ò Dii mè: A gé!

24 Ò Isailipio sõ Bëyämee bui zi zìggo plaadepizi.

25 Ké Bëyämee bui bòle Gibea aa mò dànílè, aa Isailipio dède lò gbëon òaasoso leee bao plasai (18.000), ampii fëndadeone sõ.

26 Ò Isailipio fèle gë Beteli mòpii, aa zìle lé ólo Dii ae. Aa leyè we e oosi, õ aa sa pò wî a pò kâteu à tékû n sáaukpasa ò'o Diiwa.

27-28 Goo bee Luabaakuaín kpagolo kú we. Eleazaa né Fineasi, Aalona tóuna mé sa'ona û. Ò aa yâgbëa Diiwa aa mè: Wà ea gé zikai ní wá gbë

Bëyämee buiɔ yà ge wà kámaboe? Ḍ Dii mè: A gé!
Má n naé á ɔzì zia.

29 Ḍ Isailiɔ gè gbéɔ ûle'ule aa lia Gibeai.

30 Zigɔɔ àaɔde zí aa gè zl'ɔpò Bëyämee buiɔzi lá
aa kè yääawa.

31 Ḍ Bëyämee buiɔ bòle gè daiñle e aa gè ké n
wélewa. Aa nà Isailiɔ dëdëawa lán yää wà lɔ, ɔ aa
gbéon baakwi taa dëde Beteli zéu n Gibea zéuo sëu
we.

32 Bëyämee buiɔ lé me: Wále n fu lán yääawa.
Isailiɔ sɔ aale me: Wà bàalené, ké aa e ké n wélewa
e zékpaaɔu.

33 Isailiɔ gò n tía mípii, aa gè zl'ɔpò Baali Tamaa,
ɔ Isaili pó ulɛao bòle n ulɛkii Gibea be'aε oi.

34 Ḍ Isaili zìgɔ maa gbéon ðaasɔso lee kwìɔ
(10.000) gè léléi Gibeawa a boleu. Ḍ zì pásikù, mé
Bëyämee buiɔ dɔ yá a n leo.

35 Dii tò Isailiɔ Bëyämee buiɔ fù. Zibeezì Isailiɔ
n dëde gbéon ðaasɔso lee baasɔo n basɔoo (25.100),
fëndadeɔne mípii.

36 Ḍ Bëyämee buiɔ è wà n fù.

Isailiɔ gubò Bëyämee buiɔne yää, ké aa daa gbé pó
aa n úle'ule Gibea saeɔ gáu yái.

37 Ḍ gbé pó ulɛ'uleapiɔ bòle n wääo, aa gè wéleu aa
fääau, ɔ aa wélede dëde n fëndao míɔmis.

38 A mɔ lè Isailiɔ lekpàaɔ ní gbé pó ulɛapiɔ yääe aa
mè: Tó a súele dà wéle,
39 wápiɔ wá liaa n wá yanaɔ zilauε.

Bëyämee buiɔ nà Isailiɔ dëdëawa, aa n dëde gbéon
baakwi taawa, ɔ aa mè: Wále n fu lán káauwaε.

40 Ⓛ telu fɛlɛ wéleu. Ké Béyāmɛɛ buiɔ sù ní kpɛ gwà, aa è telu gbá dau.

41 Isailiɔ lliaamá, õ gili gɛ Béyāmɛɛ buiɔ, ké aa è yá ní lé yái.

42 Ⓛ aa èa lé bàale Isailiɔnɛ, aa sèlɛ gbáa oi, õ wà pèmá ní zio. Ⓛ Isailiɔ bòlɛ ní wéleɔ guu, aa ní dède we.

43 Aa koezðnízi, õ aa pèmá, aai zenéo e aa gè ní lé Gibea gukpɛ oi.

44 Béyāmɛɛ buiɔ gàga we gbɛɔn ðaaasɔsɔo leeɛ bao plasai (18.000), zìgɔɔnɛ mǐpii.

45 An gbɛɔn èa bàalè sèlɛ gbáau e aa gè tàò Limɔ gbe oi, õ Isailiɔ ní kɔnaɔ dède zéɔ guu gbɛɔn ðaaasɔsɔo leeɛ sɔo (5.000). Aa ní gbɛsèlɛ e Gidoũ, aa ní dède we lɔ gbɛɔn ðaaasɔsɔo leeɛ pla (2.000).

46 Zibeezì Béyāmɛɛ bui fèndade pó gàgaɔ píi kà gbɛɔn ðaaasɔsɔo leeɛ baasɔo (25.000), zìgɔɔnɛ mǐpii.

47 An gbé pó aa èa bàalè sèlɛ gbáau aa tà Limɔ gbe kíiɔ bò gbɛɔn ðaa àaɔ. Aa kè we mɔ siiɔe.

48 Ⓛ Isailiɔ gè Béyāmɛɛ bui pó gɔ wéle ní wéleɔ dède ní fèndao. Aa pó pó aa è weɔ dède píie, gbénazinɔ ní pɔtuɔɔ, õ aa tesɔ ní wélepiɔwa píi.

21

Nɔwεeləa Béyāmɛɛ bui kɔnaɔnɛ

1 A mɔ lè Isailiɔ ladà Mizipa aa mè: Wá gbɛe a a né kpásã Béyāmɛɛ buiewao.

2 Aa gè Beteli aa zɔlɛ Lua aɛ we e oosi, õ aa wii gbáa lè, aale óɔlɔ maamaa

3 aa mè: Dii Isailiɔ Lua, bóyäi yápi wá lé, õ wá bui lee do ku gbã lɔo ni?

4 Ké a gu dò, aa fèle sa'okii bò, õ aa sa pó wí a pó káteu à tékú ní sáaukpasaç ò'owà.

5 Ò aa mè: Wá Isaili bui kpele mé i mɔ kāaawanɔ Dii aeo ni? Asa aa sì ní Luao yãa aa mè: Gbé pó gí mói Dii kíi Mizipa, wa ade dëe.

6 An gbé Béyámee bui kènè wëna, õ aa mè: Wá Isaili bui lëe do mìde fá.

7 Lá wá sì ní Diio wa mè, wá wá néc kpásamáo, kpelewa wá ke an gbé pó gò nò ei?

8 Ò aa mè: Wá Isaili bui kpele mé i mɔ Dii aë Mizipao ni? Gwa, gbëe i bɔ Yabesi Galada à mò baluuoo.

9 Aa gbé dòdò, õ aa è Yabesi Galada gbëe kú ní guuo.

10 Ò gbé pó kääaa weɔ zìgò gbàe we gbëon ðaasosoo lëe kuëpla (12.000), aa ònè: A ge Yabesi Galadadeo dëde ní fëndao ní nòe ní nòe.

11 Tó a ka, à gòe dëde pii nòe pó gòe dò.

12 Aa wéndia lésòo è Yabesi Galadadeo guu gbëon ðaa pla, õ aa tàrnò ní bòou Silo, Kanaa bùsuu.

13 Ò gbé pó kääaa weɔ gbé zì, aa gè awakpà Béyámee bui pó kú Limɔ gbëzìone.

14 Zibeezi Béyámee buipiɔ sù, õ Isaili Yabesi Galada nòe pó aai ní dëdeo kpàmá, kási nòepio i pëemáo.

15 Béyámee bui kènè wëna, asa Dii tò gupua bò Isaili bui guue.

16 Ò balu gbëzò mè: Lá Béyámee bui nòe ku lòo, kpelewa wá ke an gòe pó gò nò ei?

17 Sema Béyámee bui bùsu gò an gbé pó bò pó ü, ké Isaili bui lëe doe su bâdeo yái.

18 Wá e wà wá néo kpásämáo, asa wá sí ní Luao wa mè Lua láaizí gbé pó a né kpásá Bëyämee buiewawaε.

19 A gwa! Dii dikpε pó wí ke Silo wë ní wëo kà kái. Silo ku Bëteli gugbántoo oie, zé pó i bø Bëteli i gé Sikeü gukpε oi, Lebona geomidskíi oi.

20 Ò aa ledà Bëyämee buiøwa aa mè: A ge ulε'ulε vëebuø guu,

21 Ío gugwagwa. Tó Silo nenorø bøle õwái, à bøle vëebupiu kpakpa, á baade i a pó kú no ù à taø a bùsuu.

22 Tó an maeø ge an dãø mòwá ní zoao, wí oné aa gbékékéé, asa wi nø eé zí pó wá kà guuo. Lá aamε aa népiø kpásawáø, aa tåaa vñ løo.

23 Ò Bëyämee buipiø kë màa. Kéenorø bøle lé õwá, õ an baade a pó kú, aa tåñno ní bùsuu. Aa ní wéleø këké kàlé, õ aa zøløu.

24 Bee gbea kë Isailiø fåaa Silo, an baade tà a bùsuu a gbéø kíie.

25 Gøo bee sõ Isailiø kíia vño, yá pó kë gbéø õ i a pó kε.

**Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria**

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.
If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at
ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

lv

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9